Univerzita Karlova v Praze

Filosofická Fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

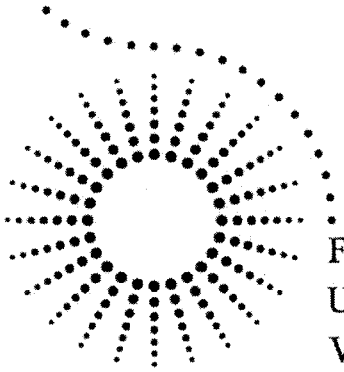

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

Ha Mingzong

Orální historie mongghulského rodu Ha

Ústav jižní a centrální Asie

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Veronika Zikmundová, Ph.D.

2010

Chtěl bych tímto poděkovat PhDr. Veronice Zikmundové, Ph.D. a PhDr. Aleně Oberfalzerové, Ph.D. za spolehlivé vedení práce.

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci napsal samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů. Souhlasím se zapůjčením práce a jejím zveřejňováním.

V Praze Ha Mingzong

以父母之心为心，天下无不友之兄弟

以祖宗之心为心，天下无不睦之族人[1]

Budeme-li vůli rodičů přijímat za svou,

na světě nebudou znepřátelení bratři;

Budeme-li vůli předků přijímat za svou,

na světě nebudou rozkmotření členové rodu

[1] Z předmluvy staré kroniky rodu Ha. Původně z „Shengjingfu 盛京赋" od císaře Qianlonga 乾隆.

OBSAH

0 Úvod 7

0.1 Cíl a motivace 7

0.2 Metodologie a zdroje 8

0.3 Členění práce 10

1. Zdroje k historii Mongghulských rodů 11

1.1 Dosavadní práce na téma mongghulské historie 11

1.1.1 Zmínky o Monguorech ve starší západní literatuře 11

1.1.2 Zmínky o Monguorech v čínské literatuře 14

1.1.2.1 Bádání o původu a nejstarších dějinách Mongghulů 14

1.2 Historie Mongghulských rodů 16

2 Historie rodu Ha 20

2.1 Celkový přehled historie rodu Ha 20

2.1.1 Legenda 20

2.1.2 Informace o původu rodu Ha podle Rodinné kroniky 21

2.1.3 Verze o původu rodu Ha z Nanjingu 22

2.1.4 Diagram migrace rodu Ha 24

2.2 Rodinná kronika 25

2.2.1 Úvodní poznámky 25

2.2.2 Generační jména 26

3 Rozhovory 28

Sociální a historické pozadí tohoto období v původním sídle rodu Ha ve vesnici Xihajia, Huzhu 28

3.1 První migrace (Rozhovor s prastrýcem, Ha Shengchengem) 30

3.1.1 Komentář 30

3.1.2 Překlad rozhovoru s prastrýcem Ha Shengchengem 32
3.2 Druhá migrace – Ha Yangde a Ha Mingde (Rozhovor s Ha Shenglinem) 42
3.2.1 Komentář 42
3.2.2 Přepis a překlad rozhovoru 42
3.3 Třetí migrace – Ha Baode (Rozhovor s panem Ha Baodem) 44
3.3.1 Komentář 44
3.3.2 Přepis a překlad rozhovoru 45
4 Aktuální situace rodu Ha 54
4.1 Aktuální situace v Západním rodu západního Ha 54
4.1.1 Členové rodu západního Ha ve vesnici Xihajia a vzájemná komunikace mezi částmi rodu 54
4.1.2 Jazyková situace v mongghulském rodu Ha 55
4.2 Členové Východního rodu Ha 55
4.3 Členové rodu Ha v Dakeshidanu 56
5 Závěr 57
6 Přílohy 60
6.1 Diagram příbuzenství rodu Ha 60
6.2 Seznam místních jmen 62
Bibliografie 65
Fotografie 67

Název práce: Orální historie Mongghulského rodu Ha

Autor: Ha Mingzong

Vedoucí: Veronika Zikmundová

Abstrakt: Tématem mé práce jsou dějiny mongghulského rodu Ha. Ve své bakalářské práci se zabývám významným úsekem novějších dějin tohoto rodu, migrací částí rodu z nejstarší známé lokace v Xihajia, prov. Qinghai, do nových sídlišť. Migrace probíhala ve třech fázích mezi lety 1918 a 1942. Základem práce jsou rozhovory se staršími členy rodu, získané terénním výzkumem, které prezentuji v přepisu a překladu s komentářem, dále jsem pracoval s rodinnou kronikou rodu Ha a ústně předávanými legendami. Vzhledem k absenci vědecké literatury o historii mongghulského rodu Ha v úvodu přináším přehled dosavadních vědeckých prací, které s tématem souvisejí. V závěrečné kapitole analyzuji význam migrace pro současnou situaci mongghulského rodu Ha.

Klíčová slova: Mongghul, Tu, rodinná kronika, migrace, rod Ha, orální historie

Thesis title: Mongghul Ha Clan Oral History

Author: Ha Mingzong

Supervisor: Veronika Zikmundová

Abstract: The current bachelor thesis focuses on the oral history of Mongghul Ha Clan (in Hawan Village, Tiantang Township, Tianzhu Tibetan Autonomous County, PR China). The clan's migration from the acenstral homeland of Xihajia in the contemporary Huzhu Tu Autonomous County, Qinghai Province to the current place of residence in Gansu Province in three waves from 1918 to 1942 is examined. Interviews with clan elders, transcribed in Mongghul and translated to Czech are an important part of the study. The clan's family chronicle and oral legends are also dealt with. The introduction features an overview of related, relevant previous work and the concluding chapter describes the impact migration has brought to the clan.

Keywords: Mongghul, Tu, family chronicle, migration, Clan Ha, oral history

0 Úvod

0.1 Cíl a motivace

Dlouhodobým cílem mého výzkumu je zaznamenat ústní historii mongghulského rodu Ha z Hawanu, tedy mého vlastního rodu, na základě rozhovorů prováděných se staršími lidmi, a dále systematicky prezentovat historii celého mongghulského rodu Ha. Ve své bakalářské práci jsem se zaměřil na jeden úsek této historie, totiž období migrace částí rodu z původní lokace v Xihajia do nových sídlišť. Toto téma jsem si vybral, protože je důležitým momentem v historické paměti těch částí rodu, které opustily původní vlast. Protože však doposud neexistují vědecké práce o dějinách mongghulského rodu Ha, snažím se v úvodní kapitole své bakalářské práce systematizovat všechny dosažitelné zdroje informací k tomuto tématu.

Při zkoumání historie tzv. monguorské národnosti narážíme na problém, způsobený tím, že neexistuje kolektivní historická paměť Monguorů jako národa, ani jeho jednotlivých větších složek, jako jsou Mongghulové především z Huzhu 互助 a Mangghuerové[2] z Minhe 民和. Prameny k těmto dějinám jsou jednak poměrně stručné oficiální úřední záznamy, jednak rodinné kroniky jednotlivých rodů, jednak ústní historie.

Historická paměť se týká výlučně dějin jednotlivých rodů. Zatímco dějiny některých rodů se již dočkaly alespoň částečně vědeckého zpracování v dílech monguorských i zahraničních autorů, dějiny rodu Ha nejsou zatím zpracovány vůbec. Úkol, který jsem si předsevzal, bude vyžadovat dlouhodobé studium historické literatury a sběr ústní historie.

Tato práce je pouze prvním krokem, v němž se pokouším zachytit podrobněji jeden z významných momentů historie mého rodu, totiž jeho migraci z původního stanoviště ve vesnici Xihajia do našeho současného domova ve vesnici Hawan. Toto téma je zatím stále živé v paměti nejstarších členů našeho rodu, kteří migraci zažili nebo o ní mnoho slyšeli. Vzhledem k tomu, že neexistují žádné písemné záznamy historie rodu Ha, a že starší členové našeho rodu postupně odcházejí (v nedávné době zemřel můj praprastrýc Ha Shoude 哈守德 a můj prastrýc Ha Shenglin 哈生林), rozhodl jsem se pořídit záznamy rodinných příběhů, které jsem od dětství slýchal.

---

[2] Slater, K. W., 2003a, str. 307-324.

Součástí bakalářské práce jsou přepsané nahrávky rozhovorů pořízených při terénním výzkumu. Rozhovor, který byl veden v qinghaiském dialektu čínštiny, uvádím pouze v překladu. Rozhovory vedené v mongghulštině uvádím v celém původním znění v přepisu a překladu. Tyto rozhovory mohou sloužit jednak jako jazykový materiál, jednak jako ilustrace některých důležitých aspektů mongghulské kultury, jako jsou například význam systému společenských a příbuzenských vztahů a s ním související uctívání předků.

Tato práce bude tedy na jedné straně příspěvkem ke studiu dějin rodu Ha, a tím i ke studiu širších dějin mongghulského etnika, na druhé straně pak materiálem pro další etnolingvistický a sociologický výzkum. Práce bude následována čínskou verzí, která bude sloužit jako doplněk ke stávající rodinné kronice, a anglickou verzí pro další využití.

0.2 Metodologie a zdroje

Hlavním materiálem, použitým pro tuto práci, jsou nahrané rozhovory se staršími členy rodu, a rodinná kronika našeho rodu. Sběr ústního materiálu probíhal v letních měsících 2009 jednak v mé rodné vesnici Hawan (provincie Gansu), především však ve vesnici Xihajia 西哈家村 v okrese Huzhu 互助 v provincii Qinghai, která je považována za původní sídlo našeho rodu, a ve vesnici Dakeshidan 大科什且, Tiantang 天堂, v tibetském autonomním okresu Tianzhu 天祝藏族自治县, kam se přestěhovaly další dvě části rodu z vesnice Xihajia. Obě tato místa jsem v doprovodu jednoho z příbuzných navštívil jako jeden z mála lidí z naší vesnice. Všude se nám dostalo vřelého přijetí, slovy obyvatel vesnice Xihajia: „Tvůj dědeček nás nemohl navštívit, ani tvůj otec to nedokázal. Jak se to podařilo tobě?, *Ai, xiron...*"[3] Ve vesnici Dakeshidan jsem měl tu čest hovořit s několika staršími lidmi, kteří byli právě na cestě do práce na poli, byli nadšeni účelem naší návštěvy, jenž považovali za „dobrý a záslužný úmysl", a připojili se k nám.

V zájmu co největší autentičnosti práce a rovněž co nejširších možností dalšího využití získaného materiálu jsem všechny rozhovory zaznamenával jednak videokamerou na kazety, jednak na diktafon. Někteří z informantů preferovali z různých důvodů hovor v qinghąiském dialektu

[3] Původní text: *Tani aadee nige ire shdaji gui, tani aaba nige ire shdaji gui, qi amenga nige ire shdawa ya? Ai, xiron...*"Výraz ‚ai xiron', odpovídající mongolskému *ho'orhii*, vyjadřuje pozitivní emoci směrem k mladšímu člověku.

čínštiny, většina rozhovorů je v mongghulštině. Rozhovory v čínštině jsem pouze přeložil do angličtiny a češtiny, zatímco rozhovory v mongghulštině jsem kromě překladu přepsal v jejich doslovném znění. V této práci, z důvodu jejího rozsahu, uvádím pouze část shromážděného materiálu.

Významným pramenem pro tuto práci je naše rodinná kronika, Rodinné kronice rodu Ha z Huanzhongu, která má dvě části, Starou kroniku z roku 1891[4] a Novou kroniku sepsanou v letech 1992-1993. Dalším zdrojem byla literatura, zabývající se dějinami národnosti Monguor. Třídílná práce Louise Schrama, která se nazývá „The Monguors of the Kansu[5]-Tibetan Frontier" je výsledkem autorova misionářského pobytu okolo dnešního Xiningu v letech 1911-1922, je pro tuto práci důležitým pramenem, který rovněž shrnuje poznakty prvních západních cestovatelů, kterým se podařilo navštívit monguorské oblasti před Schramem.

Dalším důležitým dílem je kniha „Hehuang[6] Menggu'er Ren 河湟蒙古尔人"[7] (Mongghulové z Hehuangu) od Li Keyuho a jeho dcery Li Meiling. Toto dílo se snaží o systematickou analýzu mongghulské historie a přináší čínskému čtenáři nový pohled tuto historii, totiž že předky Mongghulů byli Mongolové a částečně turkické kmeny, oproti starší, čínskými i mongghulskými badateli přijímané verzi o tuyuhunském původu etnika. Důležitým zdrojem jsou také Xiningské (*Xining fu xinzhi* 西宁府新志) a Gansuské anály (*Gansu zhi* 甘肃志), kterých hojně využívali Louis Schram i Li Keyu a Li Meiling. Ve své práci přebírám informace ohledně análů ze zmíněných dvou děl. Doplňující informace ohledně mongghulských reálií jsem čerpal z knih *Tianzhu Tuzu* 天祝土族 neboli „Tianzhuští Mongghulové" z článků v časopise Mongolica Pragensia. V neposlední řadě jsem také používal eletronicky zpracovanou Historii rodu Ha v Číně od pana Ha Baochenga.

---

4 Stará kronika pokrývá období zhruba od začátku 19. století až do r. 1993.

5 Kansu = Gansu 甘肃.

6 Hehuang 河湟: Povodí žluté řeky a řeky Huang 湟水河 neboli řeky Xining 西宁河 v provinciích Qinghai a Gansu.

7 Li Keye a Li Meiling, 2005, *Hehuang Menggu'er Ren 河湟蒙古尔人*.

0.3 Členění práce

V práci jsem se zaměřil především na období migrace rodu Ha z původní lokace - vesnice Xihajia v okresu Huzhu, provincie Qinghai, do současného sídla ve vesnici Hawan v Okresu Tianzhu v provincii Gansu, k níž došlo v letech 1918 – 1942.

Tato práce je rozdělena kromě úvodu a závěru do čtyř kapitol. **V první kapitole** se pokouším systematizovat dosavadní vědecké bádání a ostatní prameny, které mohou být relevantní pro hlavní téma mé práce, dějiny mongghulského rodu Ha. Vzhledem k tomu, že vědecké práce přímo k tomuto tématu dosud neexistují, shrnuji zde bádání o monguorské historii obecně, o ostatních mongghulských rodech a o historii příjmení Ha v Číně. Zároveň zde uvádím přehled relevantního materiálu orální historie, který se mi doposud podařilo k tématu shromáždit. **Ve druhé kapitole** se snažím analyzovat a interpretovat podrobné informace o motivech a předběžných podmínkách migrace. **Třetí kapitola** se zaměří na proces migrace z původního sídla našeho rodu do nových lokalit. V této kapitole uvádím především tři rozhovory, jejichž hlavními tématy jsou tři fáze migrace rodu Ha do vesnice Hawan. **Ve čtvrté kapitole** se budu zabývat důsledky migrace a současné situace jednotlivých větví rodu Ha. V závěru se pokusím shrnout výsledky této práce k bádání o mongghulské historii a zároveň vznést otázky pro další bádání.

1. Zdroje k historii Mongghulských rodů

1.1 Dosavadní práce na téma mongghulské historie

O klasifikaci a jazyce Mongghulů již byla napsána specializovaná pojednání (Schram 2006 [1954-1961]; Ha a Stuart 2006; Ha 2007). Mongghulové tvoří součást jedné z padesáti šesti oficiálně uznaných národností v Číně, známé v čínštině jako menšina „Tu", a v západní literatuře jako Monguor. Vědecké zkoumání Mongghulů započalo teprve nedávno a historie je dodnes málo probádaná a je předmětem neustálých diskusí. Starší dějiny Mongghulů jsou zkoumány pouze v kontextu celé monguorské národnosti. V Číně převládají dvě teorie o původu Monguorů/Tu. Populárnější z nich spojuje toto etnikum s Tuyuhuny, kteří se ve 3. století oddělili z dávného kmenového svazu Xianbei 鲜卑 z východní části dnešních mongolských oblastí a odkočovali západním směrem. Usadili se v blízkosti dnešního jezera Qinghai, domoviny současných Monguorů, a z tohoto důvodu jsou mnoha čínskými badateli považováni za předky Monguorů/Tu. Nicméně výzkumy mezi monguorským obyvatelstvem neodhalily žádné historické legendy a příběhy, které by jejich původ spojovaly s Tuyuhuny. Druhá z teorií tvrdí na základě místních monguorských legend a lingvistických důkazů, že Monguorové jsou převážně potomci mongolských vojáků, kteří přišli do své současné vlasti ve 14. století pod vedením Čingischánova generála jménem Gereltai, který se po příchodu usídlil v okolí dnešního Mongghulského autonomního okresu Huzhu 互助土族自治县. Tato teorie je všeobecně podporovaná a přijímaná i západními učenci.

1.1.1 Zmínky o Monguorech[8] ve starší západní literatuře

Otec Louis M. J. Schram, misionář, který žil v oblastech Monguorů od roku 1911 do 1922, napsal jednu z klasických prací o Monguorech. Ve své práci *The Monguors of the Kansu-Tibetan Frontier,* která se skládá z tří částí: 1. Their origin, history, and social orgnization 2. Their religous life 3. Records of the Monguor clans: history of the Monguors in Huangchung[9] and the

[8] Jméno Monguor je dnes běžně používáno jako ekvivalent pro etnikum „Tu", jednu z oficiálně registrovaných čínských menšin. Jméno Mongghul v užším slova smyslu označuje větev Monguorů, která žije v oblastech Huzhu, Tianzhu a Datong. Výraz Mangghuer odkazuje k monguorské větvi, žijící v Minhe. Všechny uvedené termíny jsou používány i západními badateli. V každém případě jsou všechna tato jména fonetickými variantami etnonyma Mongol. Více viz Ha and Stuart, 2006, str. 11-43.

[9] Huangchung = Huangzhong 湟中: v nejstarších čínských historických pramenech, Huangzhong byl sídlo etnikum Qiang 羌, mezi řekami Datong 大通河, Xining 西宁河 a Žlutá řeka 黄河 v provincii Qinghai 青海省.

chronicles of the Lu Family, přinesl přehled zmínek o Monguorech od starších západních autorů. Překvapivá variabilita názorů jednotlivých cestovatelů na původ Monguorů je zároveň charakteristickým znakem bádání o této etnické skupině, proto zde jako ilustraci uvádím stručný výtah ze Schramova textu.[10]

Huc a Gabet

Misionáři Évariste Régis Huc a Joseph Gabet byli prvními, kdo o Monguorech podrobně psali. Setkali se s nimi na své slavné cestě do Lhasy v letech 1844 – 1846. Jejich průvodce, který hraje v cestopise důležitou roli, byl sám Monguor, poddaný náčelníka Qi Tusiho. Huc a Gabet píší, že Monguorové jsou tatarského původu a jejich jazyk se se zdá být směsí mongolštiny, tibetštiny a čínštiny.

N. M. Prževalskij

Polský cestovatel v ruských službách, N. M. Prževalskij navštívil monguorské oblasti v roce 1873. Monguory nazývá „Dalda" a píše o nich, že jsou spíše muslimové než Číňané a jejich jazyk je „směsí mongolštiny, čínštiny a neznámých slov". Po své druhé cestě do této oblasti v letech 1879 - 1880, napsal, že Tibeťané „Daldy" nazývali „Karlun", zatímco Čínané a Mongolové jim říkali „Tunschen" (toto jméno by mohlo souviset s místním názvem Tongren[11], kde tito Monguorové žijí). Prževalskij také navrhl teorii, že zemí jejich původu byla oblast Sarmarkandu, a že jsou směsí „Árijců" a „Mongolů".[12]

G. N. Potanin

Další ruský cestovatel G. N. Potanin (1884 - 1886) nazývá Monguory „Širongolové". Ani „Širongol", ani „Dalda" nejsou názvy známé mezi Monguory samými.

W. W. Rockhill

10 Schram, M. J. L, 2006 [1954, 1957, 1961], str. 116.

11 Tongren 同仁: okres v Hainanském regionu 海南州, provincie Qinghai.

12 Podle tohoto popisu je značně pravděpodobné, že Prževalskij cestoval v oblasti dnešního Tongrenu v provincii Qinghai a setkal se s tamější větví Monguorů, známých jako Doldo.

Rockhill tvrdí ve své práci The Land of the Lamas, že tzv. Dschiahours ze Sanchuanu 三川[13] se také nazývali Bílí Mongolové, jejichž původní domov byl pravděpodobně v Ordosu. Dále píše: „jejich jazyk, myslím si, je tak z osmi desetin mongolský, zbytek je tibetský a čínský, a podle mé nejlepší vědomosti je to dosud neznámý žargon, který je pravděpodobně původním jazykem Turenů této části Říše."[14]

Comte de Lesdain

Comte de Lesdain, který cestoval přes tuto oblast, dokonce popisuje tuto zemi (pohraničí Qinghaie a Gansu) jako „obývanou dávnými domorodci provincie Gansu, kteří jsou nejautentičtějšími zbytky primitivní rasy, z nichž vznikli Číňané." [15]

P. K. Kozlov

P. K. Kozlov (1907 - 1909) psal, že Monguorové „možná vznikli jako smíšené plemeno Číňanů a Tangutů[16], a že jejich jazyk byl blízký a podobný jazyku Mongolů, ale s příměsí čínských a tangutských slov."

Reginald Farrer

Reginald Farrer, který navštívil tento region v roce 1915, popisuje „Turan", i.e. „Turen", neboli „děti země" jako vymírající rasu z dávných dob, která se liší od Číňanů, Mongolů, Tibeťanů a Mohamedánů, a jsou velmi tmaví a mají velice husté a kudrnaté černé vlasy."

Frederick Wulsin

Američan Frederick Wulsin, který se svou manželkou cestoval přes oblast Monguorů v dvacátých letech, psal o Monguorech, že „někteří badatelé přišli s myšlenkou, že jejich jazyk je velmi starou mongolštinou, a jiní, že jejím základem je turkický dialekt Shatuoů.[17] Dnešní Tu-run můžou být

---

[13] Sanchuan 三川: oblast, kde dnes žijí tzv. Mangghuerové v okresu Minhe 民和县, Haidongského regionu, provincie Qinghai.

[14] Tito Monguorové za Sanchuanu jsou bezpochyby totožní s dnešními Mangghuery, neboť ti obývají oblast známou jako Sanchuan.

[15] Schram, 2006, p.119. (*From Peking to Sikkim through the Ordos, the Gobi desert, and Tibet,* New York, Dutton, 1908.)

[16] Myslí se amdoští Tibeťané.

[17] Shatuoové byli pravděpodobně turkickými kočovníky, žijícími v severní Číně od sedmého století až do poloviny desátého století a považovanými někdy za potomky Hunů. Mnoho nečínských dynastií a států v severní Číně od nich odvozovalo svůj původ.

potomci přistěhovalců patřících jedné nebo druhé z těchto ras. Informace, které mám v současnosti k dispozici, mě neopravňují k vyjádření žádného názoru."[18]

Schram použil tento poslední citát jako vhodné shrnutí skutečnosti, že Monguorové byli pro zahraniční cestovatele vždy záhadou.

Otec A. Mostaert

Mostaert byl misionář a současník Louise Schrama, je další významnou postavou ve studiu Monguorů. Díky jeho vynikající a rozsáhlé jazykové a etnologické práci o Monguorech, toto malé a dříve neznámé etnikum se ocitlo v centru pozornosti mnoha moderních učenců.

1.1.2 Zmínky o Monguorech v čínské literatuře

1.1.2.1 Bádání o původu a nejstarších dějinách Mongghulů

Studium dějin národnosti Tu v Číně započalo ve 30. letech dvacátého století a soustředilo se především na sporné otázky jejich historie a původu. Významný badatel té doby byl Chen Jishen 陈寄生, který cestoval v oblasti Qinghai a Gansu v roce 1940. Tento badatel jako první seznámil čínskou veřejnost s etnikem žijícím v Qinghaii a Gansu a nazývaným místními Číňany Turen. Na základě fonetické shody první slabiky jména navrhl, že předky Turenů byli historičtí Tuyuhunové. Přibližně ve stejné době začali badatelé zkoumat historické anály Qinghaie a Gansu, kde našli zaznamy o skupině lidí, kteří žili v dnešní provincii Qinghai a jejím okolí a byli označováni jako Turen 土人 a Tumin 土民. Badatelé tvrdí, že ty termíny jsou odvozeny ze jmen Dada 靼靼, Dada 达达, Damin 达民, Tuda 土达 a údajně jsou předky etnika dnešních Tu.[19]

Qinghaiské a Gansuské anály jsou téměř jediným „oficiálním" zdrojem informací o starších dějinách Monguorů neboli Tu. Kromě nich, existujespis Qinbianjilü 秦边纪略[20]

---

18 Schram, 2006, p. 119.

19 Li Keyu a Li Meiling, 2005.

20 Qinbianjilü 秦边纪略: napsal Liangfen 梁份 v roce 1691, dynastie Qing.

z období Qianlong 乾隆 Qingské dynastie, kde autor Liangfen 梁份 dává do souvislosti Turen s „Yi 夷" neboli Mongoly z dynastie Yuan.[21]

Schram shrnuje informace z análů o příchodu mongolských vojáků do oblasti takto:

V roce 1226 Subudei (Sübedej), jeden z nejvýznamnějších Čingischánových vojevůdců, během tažení do Lanzhou napadl i Xining. V roce 1275, podle Xiningských análů (k. 31, s. 7a), byla jedna část mongolské armády vyslána bojovat s tibetskými povstalci v oblasti Kukunor.

V roce 1287 byl Changji 长吉, jeden z Čingischánových zeťů, jmenován guvernérem Xiningu. Podle Li Keyuho „během celého yuanského období v Xiningských análech nenajdeme jedinou zmínku o přítomnosti monguorského osídlení kolem Xiningu. První historické záznamy pocházejí z doby dynastie Ming. Z nich však lze vyvodit, že skupiny Monguorů (Turen) zde žily již za Yuanů jako poddaní vojevůdců, jejichž potomky byli později monguorští náčelníci Tusi."

Jak anály Gansu, tak Xiningské anály zaznamenávají, že v době nástupu dynastie Ming roku 1368 již Monguorové sídlili v oblasti Xiningu. Obojí anály také zmiňují, že skupina Li je shatuoského původu. Ostatní monguorské skupiny, podle Análů Kansu, jsou mongolského původu, s výjimkou jedné malé skupiny čítající sedmdesát rodin, které patří Ye Tusimu 冶土司, který byl chantouského[22] původu a podrobil se dynastii Ming ve stejné době jako Monguoři,[23] tj. kolem roku 1370.[24]

Li Keyu a Li Meiling pak systematicky pracovali s oběma anály a tvrdí ve své knize Hehuang Mengguer Ren 河湟蒙古儿人, že Turenové z těchto análů jsou potomky části těchto mongolských vojáků, mezi nimiž byli jak praví Mongolové, tak pomongolštění Turci, vyslaných na obranu hranic v tehdejší provincii Gansu, kteří po pádu Yuanské dynastie slíbili věrnost dynastii Ming.

---

21 Li Keyu a Li Meiling, 2005, str. 2.

22 Chantou 缠头: jedna z přistěhovalých etnických skupin žijících v severní Číně, pravděpodobně původem se Střední Asie.

23 Schram, L. 2006, str. 124.

24 Li Keyu a Li Meiling, 2005, str. 294.

Li Keyu také zmiňuje, že těmto místním Mongolům, kteří se podrobili dynastii Ming, říkali Tibeťané „Hor" a místní Číňané Dazi 鞑子/达子, Tuda 土达, v období dynastie Ming a dynastie Qing byli pak v pozdější literatuře označováni jako Turen. Turen se dělili na pět částí: Hezhou Taomin Turen 河洲洮岷土人[25], Hehuang Zhuanglang Turen 河湟庄浪土人[26], Ganliang Turen 甘凉土人[27], Wutun Turen 无屯土人[28] a Saiwai Siwei Turen 塞外四卫土人[29].

Je také důležité zmínit, že z těchto Turenů část byla muslimy, jejichž potomci jsou dnes Dongxiangové a Bao'anové. Další část vyznávala buddhismus a dnes jsou dnes rozděleni do dvou etnik – první – potomci Mongolů a pomongolštěných Turků jsou dnešními Mongoly, druhou skupinou jsou Yughurové 裕固族.

1.2 Historie Mongghulských rodů

Diskuse o historii Monguorů bude patrně pokračovat ještě dlouho. Stále více se však ukazuje, že hlavním materiálem, který může v současnosti poskytnout zásadní informace a umožnit hlubší a realističtější pohled na mongghulské dějiny, jsou konkrétní historie jednotlivých rodů. Ty máme k dispozici v podobě rodových kronik a orální historie – legend a vyprávění. Studium těchto pramenů je zatím stále v počátcích a zejména ústní prameny byly doposud zcela ignorovány. Studie Louise Schrama o rodinných kronikách rodu Lu je první tohoto druhu, a byla teprve nedávno následována studií Li Keyuho v jeho knize *Hehuang mengguer Ren*.

Vzhledem k tomu, že tyto dvě práce mají zásadní význam pro studium mongghulských dějin a pro hlavní téma mé práce, v následujícím oddíle se pokouším stručně shrnout výsledky jejich bádání o mongghulských rodech a jejich původu.

---

25 Oblast dnešního okresu Lintao 临洮县 a Min 岷县 v provincii Gansu.

26 Oblast Xiningu, kde dnes žijí Mongghulové.

27 Ganliang 甘凉 = Ganzhou (Gansu) Liangzhou 甘州(甘肃镇)凉州, Liangzhou je dnešní město Wuwei 武威市.

28 V dnešním okresu Tongren 同仁县.

29 Saiwai Siwei 塞外四卫 nebo čtyři sídla pohraničních vojáků (během Mingské dynastie) na Saiwai jsou posákda Anding 安定卫 (1375 ~ 1505), posákda Aduan 阿端卫 (1375 ~ 1391), posákda Quxian 曲先卫 (?? ~ 1512) a sídlo Handong 罕东卫, dnes na západě prefektury Haixi 海西州 v Qinghai; Mangya 茫崖 v Qinghai a kolem řeky Rongqiang 若羌河 v Xinjiangu; okresy Haiyan 海晏县 a Gangcha 刚察县 v Qinghai; a severovýchodě Xiningu. Později se tito vojáci stěhovali dále do lokalit Dunhuang 敦煌, Yumen 玉门 a Anxi 安西 v Gansu provincii. (Více viz http://www.surag.net/viewArticle.do?method=viewArticle&id=4028815d0f55a233010f60d701c00026)

Louis M. J. Schram ve své práci *The Monguors of the Kansu-Tibetan Frontier – Their Origin, History, and Social Organization* Schram říká, že v kraji Xining a jeho podprefektuře, Nianbai 碾伯[30] v době, kdy zde působil, existovalo šestnáct mongghulských rodů. Podle análů provincie Gansu, které Schram ke své práci využíval, žilo dohromady šest rodů v tehdejším kraji Xining 西宁府 a deset v podprefektuře Nianbai.

Podle análů provincie Gansu náčelníci (Tusi 土司[31]) šesti rodů v prefektuře Xining byli různého etnického původu. Náčelník rodu Qi 祁 je označen jako skutečný potomek mongolské císařské rodiny. Tusi z rodu Chen 陈 je jediný čínského původu. Náčelníci rodů Li 李, Na 纳 a Ji 吉[32] jsou shatuoského původu, a Wangský 汪 náčelník je také považován za potomka Mongolů.

Deset rodů v podprefektuře Nianbai 碾伯千户所 jsou: rod Qi 祁[33] mongolského původu, rod Li – (Li Nange[34] 李南哥李氏) shatuoského původu, rod Li – (Li Hua'ao [35])李化鳌 shatuoského původu, rod Zhao Tusiho 赵土司 mongolského původu, rod A 阿 mongolského původu, rod Gan 甘 mongolského původu, rod Zhu 朱 mongolského původu, rod Ye 冶 tureckého původu, který má také 70 muslimských rodin, rod Xin 辛 mongolského původu a rod La 剌 také mongolského původu.

---

30 Niabai 碾伯: dnes městys v okresu Ledu 乐都县, Haidong region 海东区, provincie Qinghai 青海省.

31 Tusi 土司 znamená doslova „místní vůdce". Během dynastií Ming a Qing, císařové udělovali těmto místním vládcům tituly a moc, aby s jejich pomocí mohli lépe ovládat poddané. Tento tzv. politický systém Tusi byl oficiálně zrušen v roce 1931.

32 Li Keyu a Li Meiling ve své knize Hehuang Menggu'er Ren tvrdí, že Na a Ji jsou mongolského původu. (Li Keyu, Li Meiling, 2005, str. 7 a 238)

33 Tento rod Qi není totožný s rodem Qi v prefektuře Xining a podle Schrama a Gansuských análů jsou jeho předky původně prominentní mongolští vojevůdci.

34 Li Nange byl první Tusi rodu Li. Je známý také jako Velký Tusi Li, zatímco Li Hua'ao je znamý jako Malý Tusi Li.

35 Podle Gansuských análů, Tusi rodu Li Hua'ao byl potomek slavného shatuoského vojevůdce Li Keyonga 李克用, Jinského prince, jehož syn založil pozdější dynastii Pozdní Tang 后唐. První Tusi rodu Li Hua'ao byl uznán jako Malý Tusi v roce 1655, v ranné době Mandžuské dynastie, a jeho rod vznikl odštěpením od linie Li Nange. (Schram, str. 127).

Z těchto šestnácti rodů se od Schramovy doby rody Chen 陈 a Qi 祁 pocházející z prefektury Xining a rody Zhao, Ye, a Xin z podprefektury Nianbai zcela počínštily. Během Mingské dynastie a mandžuské dynastie Qing, zejména po roce 1723, byly téměř do všech rodů, vedených *tusi*, včleněny a zapsány tibetské a čínské rodiny.

Mimo tehdejší Xining a Nianbai existoval však ještě jeden rod s mongolským původem - rod Lu 鲁, který žil v Lianchengu (Liench'eng) 连城 v dnešním okresu Yongdeng 永登县, provincie Gansu. Byli sousedy Mongghulů v Nianbai. Rod Lu je také zaznamenán v análech Gansu (kap. 42, str. 35) jako pocházející z mongolské císařské rodiny.

Louis Schram, jemuž se v roce 1916 podařilo získat přes svého přítele rodinnou kroniku rodu Lu 鲁, věnoval třetí část své práce, *The Monguors of the Kansu-Tibetan Frontier, Records of the Monguor Clans* – ***History of the Monguors in Huangchung and the Chronicles of the Lu Family,*** právě této kronice. Podle této kroniky vznikl rod Lu z císařské rodiny dynastie Yuan.

Rodinná kronika rodu Lu má dvě části. Podle Schrama vznikala první část v letech mezi 1602-1607, a druhá část během let 1792-1850. Schram také tvrdí, že rod Lu byl jediný Mongourský rod, který dokázal zachovat svou rodinnou kroniku, zatímco kroniky ostatních rodů byly zničeny při častých vzpourách té doby. Rodinná kronika rodu Lu je významná v tom, že ukazuje nejen linii císařského původu rodu Lu, ale také jejich administraci, zájem císaře o monguorské rody, které pomáhali bránit hranice země, a také císařovu snahu zajistit si loajalitu monguorských rodů. Císař udělil tituly vůdcům rodů a pozval je do hlavního města na návštěvu. Do určité míry odráží rodinná kronika rodu Lu i organizaci a mentalitu jiných monguorských rodů, jejichž vlastní kroniky se nedochovaly.

Li Keyu a Li Meiling se rovněž zabývali mongghulskými rody, mimo jiné i otázkou původu rodových jmen. Ve své knize, *Hehuang Mengguer ren*, navrhli teorii původu více než dvaceti mongghulských rodů. Zmíním zde jejich výklad původu několika významnějších rodů:

1. **Rod Qi:** Mongolský nojon jménem Duanzhu 端竹 přivedl své poddané, více než 2000 lidí, vzdal se a slíbil věrnost nově založené dynastii Ming. V roce 1399 padl v boji na straně mingské

dynastie. Za statečnost v boji mu mingský soud udělil příjmení Qi 祁,[36] které jeho potomci užívají dodnes.

Kromě tohoto rodu, který je také známý jako východní rod Qi, však existuje ještě jeden - západní Qi, jehož příslušníci jsou potomky Západního náčelníka (Tusi) Qi jménem Gongge Xingji 贡哥星吉. Tento náčelník byl vnukem slavného mongolského šlechtice Aoluchi 奥魯赤 (neboli Gereltai), Chubilajchánova syna.[37]

2. **Rod Lu:** Náčelník jménem Tuohuan 脱欢, který je podle análů potomkem Čingischánova šestého syna Kuoliejiena v páté generaci, se usadil v dnešním Lianchengu v Gansu.[38] Mnoho z jeho potomků je dnes registrováno jako Tibeťané nebo Číňané, ale někteří se v současnosti stali Mongghuly.

3. **Rod Li:** předkové rodu Li měli původně příjmení Zhuxie 朱邪, a jsou shatuoského původu. Během dynastie Tang jim za jejich zásluhy při stabilizaci říše soud udělil císařské příjmení Li. Velká část z nich je dnes registrovaná jako Číňané, zatímco někteří se stali Mongghuly.

Li Keyu a Li Meiling rovněž rozdělili všechna mongghulská příjmení do několika skupin podle jejich původu, například příjmení vzniklá z první slabiky jména prvního předka rodu, příjmení udělená státem, příjmení vzniklá z místních jmen, názvů zaměstnání a podobně.

Jméno **rodu Ha** nicméně žádný ze zmíněných pramenů neuvádí. Je otázkou, zda je důvodem pouze nedostatek informací, nebo zda tvrzení některých členů Západního rodu Ha o tom, že „původně nebyli Mongghuly", poukazuje na historickou skutečnost. Dějiny rodu Ha je proto třeba rekonstruovat podle rodinných kronik a ústní historie.

---

36 Li Keyu a Li Meiling ve své knize *Hehuang Menggur ren* nevysvětlují, proč mingský soud udělil právě právě příjmení Qi 祁.

37 Li Keyu a Li Meiling, 2005, str. 221.

38 Li Keyu a Li Meiling, 2005, str. 79.

2 Historie rodu Ha

2.1 Celkový přehled historie rodu Ha

Lidé s příjmením nebo rodovým jménem Ha se nacházejí v Číně mezi Chueji, Mongoly, Monguory (Tu) a Číňany-Chany 汉. Ti, kteří jsou registrováni jako Chuejové, tvrdí, že jejich předkové pocházeli z chanátu Buchara 布哈拉王族, muslimského státu ve Střední Asii.[39] Málo informací však existuje o původu mongghulského rodu Ha. Jediné v současnosti dostupné informace o dějinách rodu a původu rodového jména jsou obsaženy v ústní tradici. To se týká i rodinné kroniky, jejíž důležitá součást část byla zničena kolem roku 1958 a kronika byla později doplněna na základě ústní tradice a vzpomínek starých lidí.

V této části kapitoly prezentuji nejprve legendu o usazení mongghulského rodu Ha v dnešním okrese Huzhu v provincii Qinghai a pak se podle rodinné kroniky a materiálů, které jsem shromáždil při výzkumu, zabývám hypotetickým původem rodu Ha v Nanjingu. Za účelem získat informace zda byli v Nanjingu lidé s přijmením Ha, dále jsem spojil s Chujským panem Ha Baocheng 哈宝成 a zjistil, že během dynastie Ming, byli v Nanjingu první lidé v Číně se přijménem Ha, kteřými byli Karlukového původu. Na základě těchto informací navrhuje v této části kapitoly hypotetický celkový přehled historie rodu Ha.

2.1.1 Legenda

O původu členů rodu Ha, kteří jsou registrováni jako Mongghulové, existuje pravděpodobně jediná legenda. Pro lepší ilustraci zde ocituji nyní ze svého článku následující úryvky z rozhovoru, které se legendy týkají:[40]

"Všichni kdo pocházejí z rodu Ha 哈家, mají příjmení Ha 哈. Rod Ha je rozdělen na dva rody, Západní rod Ha 西哈家 a Východní rod Ha 东哈家."

"V době, kdy Mongolové vpadli do Zhongyuanu 中原,[41] dva tatarští bratři zde zůstali a usadili se v dnešním okresu Huzhu. Později se jeden oženil s mongghulskou dívkou a druhý si vzal čínskou dívku. Potomci bratra, který se oženil s mongghulskou dívkou, nyní tvoří východní rod Ha.

39 Ha Baocheng, 2010.
40 Ha Mingzong a Stuart, 06, str. 45-70.
41 Oblasti obývané Číňany ve staré Číně.

Přijali mongghulskou kulturu. Potomci druhého bratra, který si vzal za ženu Čiňanku, jsou nyní členové Západního rodu Ha. Ti přijali některé čínské tradice. Například v naší vesnici, tedy v Západní rodu Ha, když někdo umře, lidé vždy položí jeho tělo do rakve a pohřbí ji, i když jinde praví Mongghulové vždy pohřbívají žehem. Víš přece, že i ostatní rody v naší vesnici pohřbívají žehem, že? Lidé, pocházející z rodu Ulaghul a Qi vždy pohřbívají žehem, že?"

"Členové západního rodu Ha dříve mluvili mongghulsky, ale dnes mluví mongghulsky pouze ti ze Západního rodu Ha, kteří bydlí v Hawanu."

Většina členů rodu Ha z Huzhu bydlí nyní ve vesnicích Donghajia 东哈家村 a Xihajia 西哈家村 v městysu Danma 丹麻镇, okresu Huzhu 互助, provincie Qinghai 青海省. V první polovině dvacátého století se někteří přestěhovali do vesnice Hawan 哈湾村, vesnice Yetu 业土村 v okresu Tiantang 天堂乡 a do vesnic v městysu Anyuan 安远镇 a Xidatan 西大滩乡 v tibetském autonomním okresu Tianzhu 天祝藏族自治县 v provincii Gansu 甘肃省.

2.1.2 Informace o původu rodu Ha podle Rodinné kroniky

Ve Staré rodinné kronice sepsané v roce 1891 stojí: *„My, členové rodu Ha, jsme obývali tuto zemi odedávna, zabývali jsme se zemědělstvím a zároveň jsme četli knihy. Upřímnost a poctivost jsou našimi hlavními morálními pravidly a dědí se z generace na generaci. Naši předkové kdysi měli tradici „yinxi"[42], ale není známo, kdy přesně jsme tuto tradici ztratili. Dříve jsme neměli žádnou rodinnou kroniku, proto nevíme, kdo přesně byli naši předkové."* [43]

V Nové rodinné kronice z roku 1993 se píše, že *„v původním domově Hawanského rodu Ha – Halazhigou 哈拉直沟[44] se ještě nachází hrob yinxi taiye 荫袭太爷. Každý rok na svátek Qingming 清明[45], mu členové Západního i Východního rodu Ha vzdávají úctu. Z toho vidíme, že*

---

42 Takzvané 'yinxi 荫袭' byla stará tradice, podle níž císař uděloval poddaným řády a tituly pouze na základě toho, že předkové těchto poddaných byli vysoce postavení úředníci a čestně sloužili státu.

43 Původní text: "如我哈氏者，世居斯土耕读，传家忠厚，成分诚朴，累世远祖有荫袭，不知失于何代，自昔无家谱，始祖不知。"(Předmluva Staré rodinné kroniky rodu Ha)

44 Halazhigou 哈拉直沟: je to údolí v městysu Danma, kde osídlí vesnice Xihajia a Donghajia.

45 Qingming je svátek uctívání předků v Číně.

vzdálení předkové rodu Ha byli vládní úředníci a my, jako jejich potomci, máme být na ně pyšní."[46]

„Pokud budeme sledovat dějiny rodu Ha zpět, vznikl v ulici Zhuji 珠玑巷 v dnešním městě Nanjing. V ***roce 1376*** *se dva bratři z jedné rodiny přestěhovali do Huangzhongu*[47]*, brzy se znovu přestěhovali do údolí Halazhigou, okresu Huzhu. Starší bratr se usadil na západním břehu řeky, zatímco mladší bratr se usadil na východním, a podle toho jsou dnes známé jako Západní Rod Ha a Východní Rod Ha."* [48]

2.1.3 Verze o původu rodu Ha z Nanjingu

Legenda o původu z ulice Zhuji v hlavním městě Nanjing v jižní Číně je rozšířená mezi Číňany z východních částí provincie Qinghai. Zmiňují se o tom i rodinné kroniky různých rodů. Různé historické prameny potvrzují, že v počátečních letech vlády dynastie Ming, po dlouhých válkách a sociálních otřesech, byly oblasti na západě Číny vylidněné a mingská vláda přesídlovala obyvatele, hlavně vojáky s rodinami, z hustě obydlené jižní Číny na severozápad.

Jedna z podobných legend je potvrzena i záznamem v knize *Gangjianzonglun·Guangzhumingchaopian ·Shajingmintiao* 纲鉴总论·广注明朝篇·杀京民条.[49] V legendě se praví, že za vlády prvního mingského císaře Zhu Yuanzhanga 朱元璋, na Svátek lampionů 元宵节[50], jedna rodina z ulice Zhuji namalovala na lampion obrázek koně s velkýma zadníma nohama a na něm dámu s velkým melounem. Když to uviděl císař Zhu Yuanzhang, rozhněval se, protože myslel, že ta rodina měla v úmyslu urazit jeho císařovnu, která podle legendy měla velké nohy,

---

46 Původní text: "哈氏祖籍哈拉直沟还有'荫袭太爷'之墓。每年清明，东西哈家均奠而祭之。'荫袭'者子孙以先代宦爵而受封之称，据此演绎推断，哈氏远祖系阀阅缙绅之家，富贵官宦门第，后世子孙应当引以为荣."

47 Huangzhong 湟中= Huangchung.

48 Původní text: "溯述哈氏之由来，族根系南京珠玑巷。大明洪武九年（公元 1376 年）迁徙湟中（古称西宁地区），未岁，迁居互助县哈拉直沟，哥住河西，俗称西哈家，弟住河东，俗称东哈家。哈君守德系西哈家。"(Předmluva Nové rodinné kroniky rodu Ha)

49 Původní text:《纲鉴总论·广注明朝篇·杀京民条》有注说："帝(太祖，即朱元璋)以元宵节谜，画一夫人，手怀西瓜乘马，而马后脚甚大。上曰：彼以皇后为戏谑。盖言淮西妇马后脚大也。乃大杀京民之不守本分者。"

50 Svátek lampionů neboli 元宵节 je patnáctého dne prvního měsíce podle lunárního kalendáře a je to první svátek po čínském Novém roce. Typická zábava o tomto svátku je rozsvěcení lampionů a luštění hádanek.

což bylo ve staré Číně považovano za ošklivé. Císařovně se navíc říkalo Dajiaoma huanghou 大脚马皇后 neboli „Císařovna Kůň s velkýma nohama". Císař vydal zvláštní výnos, kterým poslal všechny obyvatele ulice Zhuji pryč z hlavního města do Qinghaie, aby tam střežili hranice.

V rodinných kronikách rodu Ha se rovněž hovoří o původu z Nanjingu. Dnes je ale těžko posoudit, zda se jedná o původní legendu, nebo jestli byla později převzata od místních Číňanů, protože rodinné kroniky rodu Ha byly sestaveny relativně pozdě a navíc zmínka o původu z Nanjingu se nenachází ve staré kronice z roku 1891, nýbrž až v nové, sestavené v roce 1993.

V každém případě ve všech mongghulských oblastech v Qinghaii a v gansuském Tianzhu, která jsem navštívil, lidé z rodu Ha vyprávěli, že pocházejí z Nanjingu.

Ha Baocheng 哈宝成, vědec chuejské národnosti, žijící v Pekingu, věnoval mnoho let sestavení dějin rodu Ha v Číně a sestavil elektronickou verzi Historie rodu Ha 哈氏族群的历史电子版.[51] Podle jeho výzkumů, mimo ty, kteří používají příjmení Ha jako fonetický přepis první slabiky svého nečínského jména (např. mongolské jméno Hasbaatar se v čínštině píše Hasabater 哈萨巴特尔) z jednoho kmene. Jejich předkové jsou bratři Hala Buding 哈剌不丁 a Hala Buda 哈剌不达 původně Karlukové 哈剌魯, kteří byli vojevůdci ve službách ojratského chána Esen tajše. V roce 1452 se oba bratři přestěhovali do centrální Číny, tzv. Zhongyuan 中原, kde se stali známými vojevůdci ve službách dynastie Ming. Právě od té doby se příjmení Ha stalo v Číně běžným.

Syn staršího bratra Hala Budinga se pak odstěhoval z Nanjingu do Hejianu 河间, dnešní provincie Hebei 河北省, a po smrti svého otce se stal nejvyšším vojenským velitelem Hejianu. Mladší bratr zůstal v Nanjingu a stal se také důležitým vojenským velitem. Od té doby se rozdělil rod Ha na dvě části, jedna žila v Hejianu a druhá v Nanjingu. Ha Baocheng se domnívá, jak mi i laskavě potvrdil v osobním e-mailu, že většina lidí s příjmením Ha v dnešních provinciích Qinghai a Gansu se skutečně přistěhovala do této oblasti z Nanjingu během mingské dynastie.

---

[51] „Elektronickou verzi Historie Rodu Ha" jsem dostal od pana Ha Baochenga e-mailem na svou žádost. Většina článků v tom sborníku je dostupných také na stránce http://hbcdata.home.news.cn/blog/

Za povšimnutí ovšem stojí, že doba, kdy se členové rodu Ha měli stěhovat z Nanjiangu do Huzhu - což je podle rodinných kronik rodu Ha v Hawanu rok 1376 - je časově velmi blízko době, kdy bratři Hala teprve přišli do Nanjingu - podle výzkumu Ha Baochenga rok 1452, což je podle něj i datum vzniku rodového jména Ha v Číně. Zde tedy verze o původu mongghulského rodu Ha z tohoto původně karluckého rodu, kterou lze vytvořit na základě Ha Baochengova bádání a vlastní tradice našeho rodu, naráží na časovou nesrovnalost. Ta ovšem může být způsobena nepřesností údaje v rodinné kronice.

Ha Baocheng rovněž navrhuje možnost, že mnozí členové mongghulského rodu Ha v Qinghaii nebyli původně Mongghulové, ale Číňané, a měnili si národnost na „Tu" teprve nedávno, při různých příležitostech, například když čínská vláda v padesátých letech začala implementovat politiku autonomie menšin a místní vláda v Huzhu násilím změnila národnost obyvatel, aby měla dostatečný počet Mongghulů k založení autonomního okresu Huzhu.

Ze dvou v současnosti nejpočetnějších skupin rodu Ha, totiž ve vesnicích Xihajia (Západní Ha) a Donghajia (Východní Ha) v Huzhu – lidé ve vesnici Xihajia jsou registrováni jako Číňané a lidé v Donghajia jako Mongghulové. Členové Západního rodu Ha v Hawanu jsou ovšem registrováni jako Mongghulové. Kdy a proč k tomuto došlo je otázka pro další bádání.

2.1.4 Diagram migrace rodu Ha

Podle rodinných záznamů a získaných materiálů lze přehled vztahů v Západním rodu Ha vyjádřit tímto diagramem:

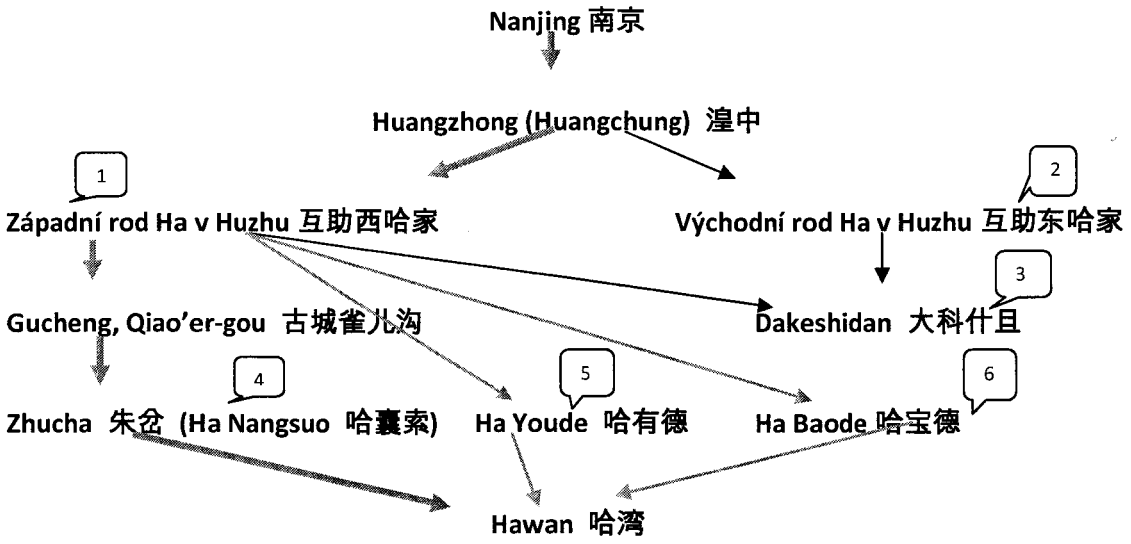

Poznámky:

⟹ Větev Ha Nangsua, (Ha Mingzong patří k této větvi) (Čís. 4)

⟶ Třetí syn Ha Nangsua, Ha Youde (Čís. 5); Mladší bratr Ha Nangsua, otec Ha Baodeho (Čís. 6)

⟶ Vzdálení příbuzní (Čís. 1; Čís. 2; Čís. 3)

Rozhovory

2.2 Rodinná kronika

2.2.1 Úvodní poznámky

Rodinné kroniky v Číně[52] jsou důležité historické dokumenty, které zaznamenávají patrilineální linie a předky rodin a často poskytují poměrně spolehlivé informace, které nebývají zaznamenány v oficiální historiografické literatuře.

Rodinná kronika rodu Ha v Hawanu se skládá ze dvou svazků napsaných v čínštině. První z nich, tzv. Stará kronika, byla napsána v roce 1891 (光绪十有七年), a druhá, tzv. Nová Kronika byla složena v roce 1992. Ze Staré kroniky se dochovaly pouze dvě části. První část, čítající pouze 6 stran, obsahuje předmluvu. Druhá část, 48 stran, obsahuje chronologicky uspořádané biografie předků rodu. Biografie jsou velmi jednoduché, zpravidla v nich najdeme pouze datum narození a úmrtí předků, místo jejich pohřbení a velmi krátký životní příběh, aby budoucí generace věděly, kdy a kde jim mají obětovat.

Původně k rodinné kronice patřil i tzv. Zongnan (přepsáno jako Zong'an), neboli genealogický rejstřík rodiny. Ten však byl zničen v roce 1985 během politické kampaně „vykořeňování pověr" *pochu mixin yundong* 破除迷信运动, a jeho zničení je nevyčíslitelnou ztrátou pro celý rod.

Rodinná kronika (předmluva, Nová Kronika) o tom říká: „dříve jsme měli bíle malovaný obraz - svitek z hedvábné látky více než tří metry dlouhý a 1,6 metru široký, který se jmenoval

[52] Rodinné kroniky se vyskytují v Číně u mnoha národností, včetně Čínanů a Monguorů. V šedesátých letech dvacátého století, kdy v Číně vzniklo hnutí *Posijiu* 破四旧 neboli „Zničení čtyř starých", t.j. starých konvencí, staré kultury, starých zvyků a starých myšlenek, rodinné kroniky mnoha rodů byly zničeny.

Zongnan (Zong'an). Na něm bylo namalováno mnoho portrétů našich předků. Z těch obrazů byla nevýraznější podobizna Yinxi Taiye 荫袭太爷.

2.2.2 Generační jména

Důležitým momentem v rodinných kronikách jsou tzv. generační jména. Aby se všichni členové rodu Ha snadno orientovali v pořadí generací a ve svém příbuzenském vztahu k ostatním členům rodu, existuje jednotný systém rozlišení generací pomocí jednoho znaku v každém jménu. Tento systém používají shodně členové Východního i Západního rodu Ha. Znalost systému generačních jmen umožňuje orientovat se v pořadí generací, což má zásadní význam v struktuře mongghulské společnosti, kde je místo v sociální struktuře určováno především podle generace.

Každý člen rodu má jméno složené ze tří znaků. Například v mém jménu, Ha Mingzong 哈明宗, „Ha 哈" je rodové jméno, stejné pro všechny členy rodu, Ming 明 je generační jméno, podle tabulky označující dvanáctou generaci. Moji sourozenci a děti mých strýců z otcovy strany mají tedy všichni prostřední znak „Ming". „Zong 宗" je konečně moje vlastní jméno. Zatímco rodové jméno – příjmení – stojí vždy na prvním místě jména, generační jméno může být na druhém i na třetím místě. V kronice je proto pozice generačního znaku označena symboly „-" a „¦"vedle jména. Symbol „-" znamená třetí znak jména, a symbol „¦" znamená druhý znak jména, např. Ming 明 se symbolem „¦" znamená, že má být ve jménu druhý znak jako v Ha Mingzong 哈明宗.

(1-5) Shi 世-Ying 应¦Lu 禄-de 得¦Jin 进¦

(6-10) Cun 存¦Cheng 承¦zhan 占¦De 德-Sheng 生¦

(11-15) Shan 山-Ming 明¦You 有¦Zeng 增¦Shou 寿-

(16-20) Xue 学¦Li 理-Yong 永¦Zi 自¦Ren 仁-

(21-25) Guo 国-Zhi 治¦Chang 长¦Wei 维¦Chun 春-

(26-30) Yan 延¦Ze 泽¦Zhen 振¦Sheng 声-Xing 兴¦

(31-35) Ji 积¦Shan 善-jian 建¦Deng 登¦Guang 广¦

(36-40) Wang 旺-Zhao 昭¦Wan 万¦Fu 福-Hong 弘¦

Generační jména jsou závazná pro muže a každý muž v rodu musí toto pravidlo dodržovat. Dívky je však dodržovat nemusí, zejména v případě, kdy se generační jméno nehodí pro ženu, jako v případě znaku Shan 山 – „hora" – na třetí pozici jména v jedenácté generaci. Žádná z mých tet toto jméno nemá.

Prvních 20 generačních jmen bylo určeno při sestavení starší kroniky rodu Ha. Následujících 20 jmen bylo však nově určeno v roce 1993, kdy se sešli lidé z různých větví rodu Ha v Qinghai a Gansu,[53] kteří měli na starosti vlastní části té kroniky. Toto setkání zorganizoval pan Ha Shoude z vesnice Hawan, nejmladší syn Ha Nangsua.

[53] tj. větve rodu Ha z vesnic Xihajia, Donghajia, Hawan, Datongský rod Ha (Qinghai), Anyuanský rod Ha (Gansu).

3 Rozhovory

Sociální a historické pozadí tohoto období v původním sídle rodu Ha ve vesnici Xihajia, Huzhu

Tři fáze migrace, o kterých se týkají následující rozhovory, bezprostředně souvisely s vládou „rodiny Ma", tedy militaristy Ma Qiho a jeho syna Ma Bufanga, v provincii Qinghai. Proto v této kapitole krátce přibližuji politické události, které vytvořily podmínky pro tuto migraci.

Bezprostředně po Xinhaiské revoluci - od roku 1911 až do roku 1928, byla Čína ovládána tzv. militaristy, neboli Beiyangskou militaristickou vládou, což je souhrnný název odkazující k řadě regionálních vojenských režimů, které v této době víceméně současně existovaly v Číně. Xining v této době ještě patřil do provincie Gansu, což trvalo až do roku 1929, kdy Jiang Jieshiho (Čankajškova) vláda v Nanjingu, známá jako Kuomintang, poprvé zřídila provincii Qinghai a určila Xining za její hlavní město.

Od počátku tohoto období, kdy byla Čína ovládána regionálními militaristy, byl Xining, ke kterému patřila i vesnice rodu Ha, Xihajia, ovládán místním militaristickým vůdcem jménem Ma Qi. Ma Qi byl původně určen za nejvyššího vojenského velitele této oblasti, později se však stal vojenským i administrativním správcem regionu Xining. Později jej doprovázel jeho syn, Ma Bufang, který se nakonec, po ovládnutí celého regionu Čankajškovou vládou (KMT) stal nejvyšším generálem v provincii Qinghai.[54] Tím v provincii Qinghai a její periferii formálně započalo období, které vešlo do místních dějin jako vláda rodu Ma 马家统治, které trvalo kolem 40 let až do roku 1949, kdy Qinghai ovládla Čínská lidová osbobozenecká armáda.

První migrace rodu Ha proběhla v roce 1918, což bylo období krátce po té, co Ma Qi začal vládnout nezávisle na svých nadřízených a snažil se všemi možnými způsoby rozšířit svou armadu, aby mohl v případě nutnosti bojovat proti svým sousedům a měl nad qinghaiským regionem pevnou kontrolu. Plat a zaopatření jeho armády bylo původně poskytováno z úřadu financí Gansu, ale poté, co jej vláda přestala podporovat, Ma Qi začal vymáhat peníze od místních obyvatel. Jak sílila jeho armáda, stoupaly i její vojenské potřeby. Ma Qi dokonce posílal výběrčí daní k výběru daně do oblastí tak vzdálených od centra své moci, jako byly dnešní

[54] Chen Bingyuan 陈秉源, „Maqi zai Qinghai fengjian gejude xingcheng 马麒在青海封建割据的形成". http://www.qh.xinhuanet.com/2009-11/24/content_18320519.htm

Wuwei, Zhangye, Jiuquan. Jeho vojenští velitelé navíc často zpronevěřili to, co měli odevzdat vojákům. Vojáci pak z nouze začali drancovat vesnice, okrádat místní lidi a páchat nejrůznější zločiny. Vojenští velitelé se při krádežích spolčovali s místními úředníky a dělili se s nimi o kořist. Ma Qi použil většinu prostředků, které od obyvatel vybral, na nákup zbraní, a zadržoval platy vojákům, kteří měli nedostatek, což zase přinášelo utrpení civilnímu obyvatelstvu.[55]

Později, když byl Ma Qi vystřídán vlastním synem Ma Bufangem, který se choval, jak říkají zdejší lidé, jako „土皇帝" neboli „místní císař", se situace ještě zhoršila.

Součástí Ma Bufangovy vlády byla, na rozdíl od vlády jeho otce, i etnická diskriminace Mongghulů. Podle vyprávění starších lidí, Ma Bufang přikázal a násilím vyžadoval, aby mongghulské ženy změnily pokrývku hlavy a oblečení. Když Mongghulové při veřejných oslavách nosili vlastní kroje, byli často ponižováni. Lidé nesměli ani mluvit svým vlastním jazykem a byli utlačováni i dalším způsoby, proto se pomalu začali skrývat nebo dokonce měnit vlastní národnost, aby mohli najít zaměstnání a aby jejich děti mohly chodit do školy.

Ma Bufang násilím odváděl civilisty a nutil je k práci na stavbě svého paláce, k těžbě zlata, k rozorávání panenské půdy a dalším druhům roboty. Dalším břemenem za Ma Bufangovy vlády byly násilné odvody do armády. Podle vyprávění starých lidí, Ma Bufang pořádal odvody ve věku patnácti až padesáti let dvakrát až třikrát ročně, a odvedl skoro všechny mladíky, včetně jedináčků. V roce 1949, krátce předtím, než k Lanzhou přitáhla Čínská lidová armáda a začala Lanzhouská válka, která ukončila vládu Ma Bufanga, měl Ma přes 100,000 vojáků a navíc přes 10,000 milicionářů. Ve vesnicích zůstali nakonec téměř jenom děti a starci.[56]

Lidé propadali beznaději, začali prodávat pole, domy a dobytek a utíkat pryč. To přímo vyústilo v migraci dalších částí rodu Ha z původního místa za první skupinou.

---

55 Ibid.

56 Li Keyu a Li Meiling, 2005, str. 304.

3.1 První migrace (Rozhovor[57] s prastrýcem, Ha Shengchengem[58])

3.1.1. Komentář

Ha Shengcheng 哈生成 je mým prastrýcem (viz diagram příbuzenství rodu Ha v příloze). Pracoval dlouho jako vedoucí v předsednictvu lesnické komise a odešel do důchodu před několika lety. Je jedním z mála lidí rodu Ha z Hawanu, kdo měli státní zaměstnání. Ha Shengcheng v současné době žije v okresním městě Tianzhu. Narodil se v Hawanu v roce 1943, po té, co se jeho dědeček Ha Nangsuo se svou rodinou přestěhoval do Hawanu. Už na začátku rozhovoru zmínil, že jeho strýc, můj pradědeček, Ha Yangde 哈养德, mu vyprávěl o raném období migrace.

Ha Nangsuo, jeho dědeček, byl tím, kdo rané stěhování inicioval a vedl. Měl šest synů, jejichž jmény byla: Ha Mingde 哈明德, Ha Quande 哈全德, Ha Youde 哈有德, Ha Yangde 哈养德, Ha Changde 哈常德 a Ha Shoude 哈守德. Již před odchodem z původní vesnice, Xihajia, v roce 1918, Ha Mingde a Ha Youde byli adoptováni každý jedním bratrem Ha Nangsua.[59] Nejmladší syn, Ha Shoude, ještě chodil do místní školy v Xihajia. Ha Nangsuo vzal své zbývající tři syny a jejich rodiny a vydal se na východ, aby se vyhnul vysokým daním a násilným odvodům do Ma Bufangovy armády.

Podle Ha Shengchenga na začátku nevěděli, kam jdou. Opustili svůj domov tajně a ve spěchu a nestačili si s sebou vzít skoro nic a stěhovali se prostě z místa na místo. Živili se drobnými pracemi pro jiné lidi a pracovali i v klášterech za jídlo a ubytování s cílem nalézt vhodné místo k trvalému usazení. Krátce zůstali v Que'ergou 雀儿沟 v dnešním Guchengu 古城, v tibetském autonomním okresu Tianzhu. V Que'ergou si Ha Nangsuo a jeho velká rodina dokonce postavili jednoduché domy a nějakou dobu tam pěstovali obilí. V té době jim jeden z příbuzných známý

---

[57] Tento rozhovor jsem nahrál jako digitální záznam v září 2009 v domě Ha Shengchenga v okresním městě Tianzhu. Snažil jsem se prastrýce, který ovládá mongghulštinu dobře, přesvědčit, aby mluvil mongghulsky, a sám jsem se dotazoval pouze mongghulsky, ale prastrýc celou dobu hovořil v místním dialektu čínštiny. Důvodem mohlo být buď to, že žije v okresním městě a zvykl si už přemýšlet v čínštině, nebo že předpokládal, že mladí lidé mého věku mongghulsky dobře nerozumějí.

[58] Ha Shengcheng je starší bratr mého dědečka.

[59] Stojí za zmínku, že v té době v Číně adopce synů mezi bratry bývala běžnou záležitostí, např. bratr, který neměl žadného syna adoptoval syna bratra, který měl synů několik.

jako Gurshjia Aadee, původně z vesnice Gurshjia v Huzhu, který v té době žil na místě, jež se později stalo vesnicí Hawan – Údolí rodu Ha, navrhl, aby se k němu připojilli. Ha Nangsuo a jeho rodina návrh přijali a tak se v roce 1942 všichni usadili v dnešní vesnici Hawan.

Následující dva roky se Ha Nangsuova rodina spolu s rody Gurshjia a Linghua, které přišly do údolí dříve, zabývala rozoráváním panenské půdy a otvíráním polí. Téměř všechna pole, která dnes v Hawanu jsou, zorala tato skupina lidí, s výjimkou několika, která zorali pozdější přistěhovalci. Protože pozemky patřily místním klášteru, museli klášteru na konci každé sklizně část úrody odevzdávat, ale postupně získávali přebytky a dařilo se jim čím dál lépe. To byla doba, kdy do Hawanu přišly další rodiny rodu Ha, včetně dvou adoptovaných synů Ha Nangsua, Ha Mingdeho a Ha Youdeho a rodiny Ha Baodeho. Této další vlny migrace se týkají rozhovory 2 a 3. Protože naprostá většina obyvatel měla příjmení Ha, vesnice se přirozeně stala známou jako Hawan neboli Údolí rodu Ha. Nangsuo, jako "Guanjia 管家" neboli „ten, kdo se stará o chod věcí" se spřátelil se známým lámou Songbu z kláštera Rgonglong Rgonba v Huzhu, který jej neustále podporoval, a stal se vůdčí osobností ve vesnici. Vzhledem k jeho zvláštním vztahu s lámou Songbu, místní klášter, klášter Tiantang, neznepříjemňoval Ha Nangsuovi život tolik, jako jiným lidem v okolí. Ha Nangsuo a jeho synové, kteří měli všichni manželky a rodiny, se chopili této příležitosti ke zbohatnutí, brzy shromáždili velké zásoby obilí a byli poměrně zámožní.

V době tohoto největšího rozkvětu měla rodina 23 členů a všichni žili pohromadě ve velkém společném domě s místnostmi postavenými na všech čtyřech směrech dvora. Říká se, že dům byl postaven tak umně, že mniši z kláštera Tiantang začali žárlit, a dokonce se snažili Ha Nangsua přinutit dům zbourat s tím, že „ani my nemáme v klášteře takové hezké domy, jak jste se mohli odvážit ho postavit?" V té době měla rodina obilí shromážděné v několika místnostech, více než sto ovcí, několik jaků a několik mul.[60]

Rodina měla dostatek jídla a život se vyvíjel slibně, když obchodník ze sousední vesnice navedl Nangsua ke kouření opia. Nangsuo nakonec zemřel 9. dne 2. měsíce roku buvola podle lunárního kalendáře (rok 1949). Po smutečním obřadu bylo jeho tělo dovezeno do původního domova v Xihajia na hřbetech dvou oslů a tam provedli druhý pohřební obřad, než ho nakonec pohřbili na hřbitově Maoyuanzi *Maoyuanzi xin fen* 毛院子新坟.

[60] Dnes již dům nestojí, ale v jeho dvoře bydlí nyní syn Ha Mingdeho, nejstaršího syna Ha Nangsua. Část domu byla zbourána v době konfiskace místní vládou v roce 1958, ale velkou část domu nám vrátili v roce 1972 a tuto část si rozdělili synové Ha Nangsua.

Prosperita a bohatství naší rodiny také upoutaly pozornost banditů, kteří rodinu čas od času přepadali. Jednoho dne v roce 1958 čínská osvobozenecká armáda přitáhla do vesnice bojovat proti banditům. Vojáci viděli bandity, kteří právě přišli loupit do naší rodiny, jak opouštějí náš dům, a mylně se domnívali, že jsme s bandity spolupracovali. Bez důkladného vyšetřování jsme byli odsouzeni za spiknutí s bandity a označení jako kulaci (*Funong* 富农), což nebyla pravda, protože jsme neměli žadné vlastní pole pouze pole patřící klášteru. Vojáci odvedli a uvěznili hlavu rodiny, což byl můj pradědeček, a zabavili všechen náš majetek, včetně domu. Podle slov mé prababičky, „vzali nám všechno, dokonce i jehly na šití." Rodina se v této době opět propadla do chudoby.

V roce 1972 vláda nakonec napravila chybné rozhodnutí. Vrátila nám větší část domu a pozvala prababičku a několik dalších z rodiny na jídlo v restauraci, dala jim několik set yuanů, několik cihel čaje a několik *kadagů* – tibetských rituálních bílých šátků a omluvila se za nespravedlnost. Můj pradědeček, který zemřel ve vězení krátce po svém zajetí v roce 1958, byl také posmrtně rehabilitován. Můj dědeček a prastrýci se domnívají, že pradědeček zemřel v Xinhuaské farmě *Xinhua nongchang* 新华农场 blízko Jiuquanu nebo Zhangye. Dvakrát se vypravili hledat jeho hrob, ale nenašli jej, proto jen spálili papírové peníze[61] a později vyrobili *shenzhu*[62] neboli „tabulku ducha" a tu pohřbili na hřbitově rodu Ha v Hawanu.

3.1.2 Překlad rozhovoru s prastrýcem Ha Shengchengem

Datum rozhovoru: 24.8.2009

Rozhovor vedl: Ha Mingzong – A

Informátor: Ha Shengcheng – B

Babička (Manželka Ha Shengchenga): C

---

61 Pálení *zhiqian* 纸钱 neboli „papírových peněz" je rituálem vzpomínání a uctívání předků.

62 Více viz na str. 24.

B: Tohle mi vlastně vyprávěl tvůj pradědeček[63]. Když sem přišli, nevzali s sebou skoro nic. Měli možná několik hrnců...

A: S kolika syny přišel prapradědeček, Nangsuo, s kolika z jeho synů přišel? S pěti nebo šesti?

B: Neměl už tolik synů. Podívej se, Kanzhuoův[64] otec už byl tehdy adoptován příbuzným z vesnice, Xiaoyangjuan 小羊圈[65]. To byl nejstarší syn.

A: Nangsuo ho nevzal s sebou, když se tenkrát stěhoval?

B: Ne, protože už byl adoptován a nebyl už jeho synem. To je stejné, jako případ tvého vlastního dědečka. Byl také adoptován tvým pradědečkem[66]. Shenghuiův[67] otec byl také adoptován druhým nejstarším prapradědečkem[68]. Nangsuo byl třetím nejstarším z jeho bratrů, a nejstarší byl ten, který adoptoval Kanzhuova otce. Když se Nangsuo stěhoval, vzal s sebou mého otce, Shengcaiova otce a tvého pradědečka a přišel.

A: Aadee, jak se jmenuje náš pradědeček? Quande nebo Yangde?

B: Yangde. Kanzhuův otec byl nejstarší, jmenoval se Mingde. Můj otec se jmenoval Quande, byl druhým nejstarším. Třetí byl Shenghuiův otec a ten se jmenoval Youde. Tvůj pradědeček byl Yangde. Shengcaiův otec byl Changde a nejmladším byl Shoude. Když se stěhoval, Shoude ještě chodil do školy tam ve vesnici, Xihajia, a zůstal tam.

A: On vzal své tři syny a přišel přes údolí Langshidang, že?

B: Ano. Po cestě ještě pracovali pro lidi na polích, v klášterech, a dělali různé práce, protože nevěděli, kam vlastně půjdou. A na konci se dostali do vesnice Údolí Qiao-er[69]. Dnes to je v Kecha, městysu Gucheng 古城. Ta cesta tam asi trvala tří nebo čtyři roky, možná i pět. Nevím přesně.

A: Jak dlouho pak zůstali ve vesnici Údolí Qiao-ai, nevíš?

---

63 Můj pradědeček

64 Kanzhuo: jediný syn Ha Nangsuova nejstaršího syna (více v diagramu linie rodiny).

65 Xiaoyangjuan 小羊圈, vesnice v podokresu Danma, Huzhu, provincie Qinghai. Jeden z Ha Nangsuových bratrů bydlel v této vesnici a adoptoval nejstaršího Ha Nangsuova syna – Ha Mingde – poté co mu zemřel vlastní syn. Ha Mingde byl později opuštěn svým adoptivním otcem, jemuž se mezitím narodil vlastní syn, a přišel za svým vlastním otcem do vesnice Hawan. Je třeba zmínit, že tehdy v Číně adoptování syna vlastního sourozence bylo běžné.

66 Můj dědeček byl adoptován nevlastním otcem Ha Yangde. Jeho vlastní otec byl Ha Quande, druhý starší bratr Ha Yangdeho.

67 Viz v diagram linie rodiny.

68 Druhý nejstarší bratr Nangsua.

69 Údolí Qiao'er 雀儿沟 je v podokresu Gucheng 古城镇, okresu Tianzhu, provincie Gansu.

B: Asi jen rok. Myslím, že jen jednou zaseli a sklidili obilí, ale už nevím. Jestli se ptáš, proč jsme skončili ve vesnici Hawan, důvodem bylo to, že pradědeček Mei Chenghaie[70], co je známý pod jménem Kurjia Aadee[71], nás zval, abychom přišli. Vlastně jsme sem přišli právě proto. Jinak bychom asi ani nevěděli o tom místě, které později pojmenovali Hawan.

Tehdy na začátku se Meiský rod 墨家 odstěhoval z Hawanu do Lapaizhangu, a pak se znovu přistěhoval zpátky kvůli tamějšímu těžkému životu. Jinak tehdy ve vesnici byl ještě Tongský rod 童家. Tongský rod a Meiský rod jsou staří příbuzní. Tehdy se lidé usazovali tak, že se příbuzní vzájemně zvali a bydleli spolu.

Slyšel jsem také to, že než jsme se dostali do Hawanu, zůstali jsme nějakou dobu také v Zhuchai[72]. Možná někde blízko vesnicí Xiakou nebo Yangwa. Tehdy jsem ještě nebyl,[73] tak přesně nevím.

Ta pole v Hawanu, přesně od těch teras před Shengcaiovým domem nahoru, od začátku patřila většinou těmto třem rodinám, rodu Ha, rodu Tong a rodu Mei. Rody Zhang a Paghar, Ha Zhancangův otec tam vlastně také rozorávali nějakou celinu[74]. Později přišli strýc Baode a rod Qi. Jinak tu ještě bydlela babička Cuo'er z Shimenu 石门镇[75]. Ta pole ale ve skutečnosti patřila „škole" Rjiwa[76] kláštera Tiantang 天堂寺[77].

A: Jak dlouho jsme rozorávali pole?

B: Možná dva tři roky.

A: Když se sem tehdy stěhovali, kolik asi bylo pradědečkům let?

B: To přesně nevím, ale můžeme to najít v rodinných kronikách. Myslím si, že jim bylo kolem dvaceti. Mému otci dokonce možná kolem třiceti.

A: V tom případě přišly spolu s nimi i prababičky, že?

---

70 Mei Chenghai: soused ve vesnici Hawan. Přišel do Hawanu dřív než rod Ha.

71 Kurjia Aadee = Dědeček z vesnice Kurjia. Mongghulové dávají lidem přezdívky často podle jejich původu, např. Lighua Aadee, neboli Dědeček z údolí Li.

72 Zhucai 朱岔: původně samostatný podokres, dnes je část podokresu Tiantang 天堂乡, v okresu Tianzhu, provincii Gansu.

73 tj. „bylo to před mým narozením". Přestože mluvčí události nezažil, hovoří o nich v první osobě množného čísla, jako by se ho týkaly.

74 Když se Ha Nangsuo se svou rodinou přestěhovali do vesnice Hawan, nebyla tam moc pole a museli půdu rozorat.

75 Cuo'er byla sestra Ha Nangsua, a bydlela potom v podokresu Shimen 石门镇 v Tianzhu, Gansu.

76 Podle Ha Shengchenga, byl *Rjiwa* hlavní administrativní výbor v klášteře Tiantang. Staral se i o takové věci, jako např. vítání významných hostů.

77 Tiantang si 天堂寺: největší klášter v okresu Tianzhu. Když se rod Ha přestěhoval do Hawanu, byl Hawan pod správou tohoto kláštera.

B: Ano, moje maminka, tvoje prababička a matka Shengcaie. Jenom Shoude se oženil tady.

C: Možná, že jeho (Ha Mingzongovu) prababičku si (jeho pradědeček) vzal tady.

B: Aha, tak to nevím. Možná si ji vzal už ve vesnici Xihajia a pak ji tam nechal, to přesně nevím. Nikdo mi to nevyprávěl. Shengshuiovi rodiče přišli poté, co zemřel druhý nejstarší prapradědeček a bydleli v tom domě, kde předtím bydlela právě prapraprateta z Shimenu[78]. Pak přišel i Kanzhuův otec, který byl dříve adoptován nejstarším prapradědečkem[79], protože tehdy měl nejstarší prapradědeček vlastního syna a neměl už zájem o Kangzhuova otce. Když přišel, nejdřív bydlel ve vesnici Sengiilin.[80] Všichni mu pomáhali postavit dům, na severní straně třípokojový celek, a pak na ještě jedné straně šesti nebo sedmipokojový celek. Tem dům sdílel s Jiaskou rodinou[81]. Pak se přestěhoval dolů k nám do vesnice, když vojáci[82] zavřeli mého otce v roce 1958.[83]

Náš původní dům, to si asi už nepamatuješ, byl právě ten, kde teď bydlí Kangzhuo. Měli jsme velký dvůr a také dům. Postavili jsme pokoje na severní straně, na východní, na západní i na jižní straně. Na severní straně, třípokojový celek a skladiště pro nejstaršího syna, Kanzhua. Na západní straně třípokojový celek. Na východní straně také. Měli jsme skladiště na všech těch rozích dvora.

A: Když přišel potom třetí pradědeček Ha Youde, postavil si nový dům?

B: Ne, bydlel v tom domě, kde předtím bydlela prapraprateta z Shimenu. Teď tam bydlí Ha Fusan. Oni nemají nic společného s naším domem poté, co se přestěhovali sem. Bydleli už od začátku samostatně, proto v tom roce 1958 je nezkonfiskovali.

A: Aha, nás všechny zkonfiskovali?

B: Ano, zkonfiskovali nám všechno, včetně celého domu. Vrátili ho až v roce 1972, ale například ty tři pokoje tady nám už nemohli vrátit.[84]

Zkonfiskovali to v roce 1958 a v tom samém roce zavřeli i mého otce a ten se pak už nikdy nevrátil domů. Zemřel někde v Jiuquanu 酒泉[85]. Zemřel možná v roce 1961 nebo 1962.

---

78 Prapraprateta z Shimenu byla Cuo'er. (viz pozn. 76)

79 Nejstarší prapradědeček = Bratr Ha Nangsua. „Aadee" nebo „dědeček" znanená u nás jak „vlastní dědeček" tak i všichni muži z generace dědečka, včetně prastrýce. „Taiye" je pak ekvivalent pro „pradědečka" nebo všechny muže z generace vlastního pradědečka. Podobně „Jutaiye" nebo „prapradědeček" znamená kromě vlastního prapradědečka i všichni z generace prapradědečka.

80 Vesnice Segiilin je blízko Hawanu.

81 Kanzhuův otec se nejdříve usadil ve vesnici Sengiilin a společně s rodinou Jia z vedleší vesnice pracoval na jejich polích.

82 Čínská lidová osbobozenecká armáda.

83 Vojáci mylně se domnívali, že jsme s bandity spolupracovali. Bez důkladného vyšetřování jsme byli odsouzeni za spiknutí s bandity a označení jako kulaci což nebyla pravda, proto byl otce Ha Shengchenga zavřen.

84 Ukázal Ha Shengcheng plán toho našeho původního domu co maloval a ukazal tři místnosti postavené venku toho dvora.

C: Kdo ví přesně kde. Možná v Jiuquanu, možná v Zhangye 张掖.

B: Zhangye to bylo. Asi zemřel v Xinhua Nongchuang 新华农场.

A: Nikomu se už pak nepodařilo ho navštívit, je to tak?

B: Jel jsem tam jednou, ale byl už po smrti a nenašel jsem ho. Na té stepi[86] plné žlutého písku byla všude spousta těch hrobů. Kdopak by věděl, který byl jeho. Spálil jsem nějaké „papirové peníze" a vrátil jsem se.

A: Návštívil jsi to místo sám?

B: Z naší rodiny jsem jel jenom já, ale měl jsem i několik společníků z jiných vesnic. Jeli také hledat své otce, které zavřeli ve stejném roce. Ale nikdo svého otce nenašel, místo toho jsme ve městě Zhangye koupili „papírové peníze", spálili jsme je na té neplodné stepi a vrátili jsme se.

A: Postavili jste shenzhu[87]?

B: Postavili jsme ho. V roce 1962 nebo 1963, jedné noci jsme je tajně pohřbili[88]. Vzal jsem shenzhu v noci k jednomu lamovi, aby nám udělal obřad, a pohřbili jsme je hned v tu samou noc, aby o tom nikdo nevěděl, protože by to přineslo trest a veřejné odsouzení. Udělali jsme dokonce jenom takový malý hrob, aby nebyl příliš jasně viditelný. Normální hrob jsme mu udělali až mnohem později, vlastně až po tom, co zemřela tvoje prababička.

C: Doma jsme udělali takovéhle malinkaté mantou[89], představ si, a pak jsme hned tajně v noci pohřbili tvého dědečka,[90] tady (tvůj) starší dědeček a mladší dědeček.[91]

A: Jak vypadá vlastně shenzhu?

B: Dřevěný podstavec zhruba takto velký a do něj je vertikálně zasunuté dřevěné prkno, asi takhle vysoké. Je velmi složité to vyrobit. Na zadní straně prkna se ještě musí udělat otvor, do kterého se dávají různé věci, jako třeba stříbro, zrna a tak dále. Na přední

---

85 V Jiuquanu pracovali vězňové, zatčení komunistickou vládou za Kulturní revoluce.

86 Ha Shengcheng použil výraz „Guang Shatan 光沙滩", což znamená přibližně „neúrodné pole", které na něj působí negativně, a tento výraz má negativní odstín.

87 Více viz dole v rozhovoru.

88 Pohřbili jej tajně, protože jeho otec ještě nebyl rehabilitován, a báli se, že veřejný pohřeb by způsobil další problémy.

89 Speciální chleba, používaný během náboženských obřadu.

90 Chyba mluvčího, zemřelý nebyl můj dědeček, ale pradědeček. Otec Ha Shengchenga byl vlastní otec mého vlastního dědečka, který pak byl adoptován jeho strýcem.

91 Správně by se na pohřeb měli sjet všichni příbuzní, kromě toho je dnes zvykem nabízet zemřelým množství rozličných obětin – pouhé *mantou* jsou vnímány jako velice chudá oběť.

straně se napíše jméno toho zemřelého. Pak se to musí dát nějakému lamovi, aby udělal zvláštní obřad, a potom se to pohřbí místo zemřelého člověka.[92]

A: Chtěl jsem se ještě zeptat, jestli ses narodil v Hawanu?

B: Narodil jsem se v tom druhém roce po tom, co jsme se přistěhovali sem do Hawanu. Yingjie se narodila ten první rok. Když jsme postavili dům, našli jsme pod zemí schované stříbro, a proto jsme ji pojmenovali Yingjie, neboli Sestra stříbra. Ona je vlastně o rok starší než já.

A: O kolik let jsi starší než můj dědeček?

B: O dva. Narodil jsem se v roce opice a on v roce psa. Mladší byla ještě matka Jingdeho a Shengming. Jsem o 12 let starší než Shengming.[93]

C: Kdyby ještě žila ta tvoje praprateta,[94] tak by jí bylo šedesát. Narodila se v roce tygra.

B: Bydleli jsme v Hawanu už 69 let.

(Nangsuo)

A: Aadee, když Nangsuo přišel do Hawanu, byl a sloužil pořád jako kurdien[95], že?

B: Pak už jím nebyl tak dlouho. Možná zůstal ještě rok nebo dva jako kurdien. Proč potom už nechtěl sloužit jako kurdien, o tom lidé vyprávějí různé věci. Co jsem slyšel já bylo jiné než to, co říkal třeba Warma[96] před několika dny. Podle něho to bylo tak, že lama Malý Sunbu[97] mu dal nůž a on ho pak snědl. Ale podle tvého pradědečka, Nangsuo navštívil někoho doma, kdo ležel na kangu[98], a viděl hezký nůž visící na zdi a sám si asi pomyslel, že ten nůž je hezký. Pak po jídle vyzval božstvo, provedl obřad a pak odešel domů. Když byl doma, cítil krev v puse a udělalo se mu špatně. Vyzval znovu božstvo a pak vyzvracel ven ten nůž.

C: Podle našeho dědečka mu dal (lama Malý Sunbu) nůž a on ho snědl...

---

92 *Shenzhu* se používá jako náhrada těla zemřelého v případě že se (jako u mého prapradědečka) neví, kde zemřel, nebo když je mrtvý již pohřben jinde než ve svém domově – v tom případě se vyrobí *shenzhu* a pohřbí na jeho domovském hřbitově. *Shenzhu* je považováno za ekvivalent těla zemřelého.

93 Můj dědeček, Ha Shengzhang má tři sourozence, staršího bratra Ha Shengchenga, mladší sestru, což je matka Jindeho a mladšího bratra Ha Shengminga.

94 Sestra mého dědečka. Zemřela při složitém porodu.

95 Médium, člověk který odloží své vědomí a do jeho těla vstoupí božstvo, který komunikuje s lidmi přes tělo člověka. Víc viz Ha Mingzong a Stuart Kevin, 2008, str. 117-148.

96 Warma je manžel pratety, která je dcerou Ha Youde, bydlí v Suobugou 索不沟, v Huzhu.

97 Lama Malý Sunbu: známý a uctinaný lama mezi Mongghuly z kláštera Youning 佑宁寺 v Huzhu. Klášter Youning je největší klášter u Mongghulů.

98 *Kang*: vyvýšená část obytné místnosti, obvykle po celé jedné straně pokoje, na níž se spí. Kang bývá přes zimu vytápěn. Kang bývá obvyklý v severní Číně.

B: Nevím přesně, co se stalo. Ale on si pak sám řekl, že to je nebezpečné, a rozhodl se, že už nechce být kurdienem. On byl jako člověk hodně upřímný, schopný a sympatický, proto ho měl rád lama Malý Sunbu a udělal ho svým nangsuem[99]. Jednou přišli do vesnice dva mniši a viděli, že si Nangsuo postavil hezký dům. To se jim nelíbilo a začali si stěžovat, protože to bylo na jejich poli, Nangsuo pak vzal velkou tyč a zahnal je. Ti dva mniši to oznámili svém lamovi, Rjiwa Laoye,[100] a jejich lama jim řekl: „Nesmíte tomu člověku dělat překážky, za ním stojí lama Sunbu z Rgonglong Rgonba[101]."

Druhým důvodem bylo, že po té, co rozoral panenskou půdu a začal pěstovat ječmen a řepku, míval dobrou úrodu a pomalu začal žít bohatě, i když jsme platili daně klášteru. A pak bohužel začal kouřit opium a přestal být kurdienem.[102]

A: Aadee, když přišel prapradědeček Nangsuo sem, udělili mu v klášteře Tiantang ještě nějaký titul nebo ne?

B: To už ne.

Byl ale hodně známý. Jednak byl kurdien a jednak byl mocný, protože měl hodně synů a stálo za ním hodně lidí. Nikdo s ním nechtěl mít problémy.[103]

A: Ano, když jsem byl tentokrát v Xihajia a okolo, hodně o něm mluvili.

B: Když se řekne Ha Nangsuo, všichni v tom údolí, kde je Danmaa, Zelin, všichni ho znají. I ve druhém údolí, tam kde je Hongnaiyigou, Rgonglong Rgongba, ho všichni znají.[104]

A: Dědo, proč jsme ho nepohřbili tady a odnesli jsme ho do Xihajia a pohřbili tam?

B: Protože klášter Tiantang ho nedovolil pohřbít tady. Udělali jsme rakev a vevnitř ještě jednu malou rakev a odnesli jsme ho na dvou oslech. Jeden šel vepředu a druhý vzadu, přes údolí Langshidang. Přenocovali jsme v Meng'gangdianu, a druhý den jsme šli až do vesnice Xihajia. Potom jsme tam znovu udělali pohřební obřad.

A: Navštívil jsem tentokrát také jeho hrob. Jsou tam ještě vidět čtyři hroby, nevíte čí jsou?

B: Shenghuiův dědeček a babička, Nangsuův a Wudeho otec. Matka Wudeho je tady. Gangbanův dědeček a babička jsou tady také.

---

99 *Nangsuo*: titul často používaný v klášterech. Člověk, který byl nangsuo, sloužil svému klášteru a svému lamovi, např. sbíral daně pro klášter, organizoval různé akce v klášteře apod. Nangsuo nějakého lamy byl často mocný. Ha Nangsuo je v oblastech, kde působil jako nangsuo, známý až dodneška.

100 Rjiwa Laoye: vedoucí lama Rjiwy z kláštera Tiantang.

101 Rgonglong Rgonba: Mongghulské jméno kláštera Youning.

102 Užívání opia se začalo šířit na severozápad Číny pomalu už od doby Daoguang 道光 za dynastie Qing (1840) po opiových válkách. I když nebylo užívání opia na severozápadě Číny tak běžné, jako na jihu a východě, přetrvalo až do doby vzniku „nové Číny" v roce 1949.

103 Podle Ha Shengchenga byl Ha Nangsuo byl mocný nejen proto, že byl *kurdien*, ale i tím, že měl hodně synů, protože to znamenalo, že rodina je početná a lépe se ubrání například v menších bojích.

104 Tato dvě údolí jsou lokality kde bydlí dnes většina Mongghulů.

Ten, který adoptoval Kanzhuova otce, byl nejstarším z pěti synů. On bydlel ve vesnici Xiaoyangjuan 小羊圈, a pak měl vlastního syna, jmenoval se Zhide. Druhý bratr adoptoval Shenghuiova otce. Náš Nangsuo byl třetí bratr. Wudeho otec byl čtvrtý bratr a Gangbanův dědeček byl pátý bratr.

A: Dědo, ty Haské rodiny v Anyuanu[105] jsou z Východního nebo Západního rodu Ha?

B: Jsou z Východního i ze Západního. Nějací naši příbuzní jsou ještě v Datongu 大通[106], Shimenu 石门 a také v Dakeshidanu 大科什旦. Rod Ha je opravdu hodně velký, ale nejsou příliš blízce příbuzní. Například, blízko lanzhouského letiště, Qingchuan 青川, je vesnice rodu Ha, ale nejsou to naši příbuzní. V qinghaiském Datongu je také velká vesnice Haského rodu. Neznám ale jejich původ.

A: Když jsem byl tentokrát v Xihajia, řekli mi tam, že lidé z toho rodu Ha z Datongu přišli do Xihajia s duplikátem našeho rodokmenu. Možná někdy dávno jsme byli příbuzní.

Lidé z Východního rodu říkají, že když se rozdělili na Západní a Východní rod Ha, Východní rod si vzal božstvo, Niangniang, a Západní rod si vzal rodokmen, a že jsme měli stejné božstvo. Ten rodokmen byl vlastně starší než tento náš, který máme teď, a později si jej vzali lidé z rodu Ha z Datongu.

B: Ještě starší než náš? To si nemyslím. Ten náš je hodně starý, v roce 1958 ho skoro zničili.

A: Dědo, jaký je rozdíl mezi rodokmenem a zongnanem[107] (zong'an) 宗案?

B: Na zongnanu byly nakreslené portréty předků velké jako tyhle karty, uspořádané podle generací, a pod nimi jsou napsaná jejich jména, ale zongnan byl zničen v roce 1958.

A: Byl velký?

B: Hodně velký. Na zdi celého pokoje byl jenom zongnan. Tehdy to viselo v jednom pokoji na západní straně dvora.

Když se podíváš na náš rodokmen, tvůj pradědeček tam patří k šesté generaci. My jsme ze sedmé generace. Tvůj otec je z osmé, a ty jsi z deváté. Když půjdeme nahoru, je tam můj pradědeček Ha Chengxian. Když je třeba nový rok, vždycky otevíráme tu stránku rodinné kroniky[108], kde se o něm píše, a vzdáváme mu úctu. On je z čtvrté generace z toho rodokmenu.

---

105 Anyuan 安远镇: okres v Gansu, bydlí tam dnes i členové rodu Ha z vesnicí Xihajia a Donghaxia v Huzhu.

106 Datong 大通: okres v Qinghai, bydlí tam dnes hodně členů rodu Ha.

107 Čínské slovo *zong'an* se v Qinghaiském dialektu vyslovovalo *zongnan*.

108 Stará rodinná kronika.

A: Dědo, víš, jaké bylo skutečné jméno Ha Xiansheng?[109]

B: To nevím, ale on byl opravdu příbuzný Ha Zhancanga.[110] Ta vesnice Xihajia má tří části, horní vesnice, střední vesnice a pak dolní vesnice, mezi nimi jsou dvě ulice. Nevím jak to tam vypadá teď. Ale Ha Zhancang a Ha Xiansheng pocházejí z dolní vesnice a my z horní.

O původu našeho rodu se vyprávějí různé věci, ale v každém případě na začátku byli dva bratři. Jeden se usadil na východní straně řeky a druhý pak na západní straně řeky. Lidé ze západní vesnice jsou bystřejší a lidé ve východní vesnici jsou poctivější. Lidé v západní vesnici mají lepší domy, byli schopnější.

A: Ve východní vesnici je kolem třiceti rodin a v západní je kolem osmdesáti rodin.

B: Lidé z východního klanu následovali všichni Mongghuly[111]. Mluvili všichni mongghulsky, zatímco v západní vesnici ten jazyk umí jen málo lidí. Kromě několika starších lidí ho asi už neumí nikdo.

A: Aadee, jak to vypadalo doma, když jsme se měli dobře?

B: Tehdy nás v jedné domácnosti žilo 23 lidí. V roce 1958, když začali nás konfiskovat, jsme měli jsme čtyři muly, pět nebo šest koní, víc než sto třicet nebo čtyřicet ovcí, které pásl Kanzhuův otec. Sedm nebo osm krav, možná dokonce i kolem deseti. Tehdy bylo doma hodně lidí, jako můj otec, tvůj pradědeček, Baoshanův dědeček, všichni měli i manželky, a tak bylo dost pracovní síly. Prostě všichni pracovali. Měli jsme také velmi mnoho obilí. Představ si, ta východní sýpka, která tam byla, byla plná obilí. Pak jsme postavili i ten náš velký dům. A pak v roce 1958 místní úředníci nás označili „funong" neboli kulak. Ve skutečnosti ale špatně pochopili tehdejší politiku. Na to, aby byl člověk „funong", musel mít vlastní pole, ale naše pole patřila klášteru a vlastní pole jsme neměli žádné. Oni ale špatně pochopili politiku a vzali nám všechno. Potom, v roce 1972, nás zase označili jako „shangzhongnong 上中农"[112], kterým nesměli konfiskovat majetek, a proto teprve tehdy změnili nespravedlivý rozsudek. Pozvali lidi z „gongshe 公社"[113] tvého pradědečka, Shengcaiovy rodiče, moji matku a matku Kanzhua do Tiantangu a koupili

---

109 „Xiansheng" v dnešním smyslu se používá stejně jako české „pan", např. když nějakého muže oslovíme zdvořile „pane profesore!" Ve starých dobách však titul „xiansheng" označoval vypravěče příběhů a knih, fyziognomiky, věštce a podobně.

110 Ha Xiansheng už zemřel v šedesátých letech.

111 Když to řekl, nepovažoval sebe za čistého Mongghula. Podle něho jsme původně nebyli Mongghulové a přijali jsme jen určitou část jejich tradic.

112 *Shangzhongnong* 上中农 = upper-middle peasant = středo-horní sedlák. Kategorie, používaná Komunistickou stranou pro ty zemědělce, kteří měli pro sebe dost a ještě o trochu navíc, anebo zaměstnávali občas zaměstnávali malý počet lidí. Podle Ha Shengchenga, vláda konfiskovala méně majetku, než u těch kulaků.

113 „Gongshe 公社" = komuna.

každému misku „huicai 烩菜“[114], dali každému 100 yuanů, jednu deku a – „čaj v cihle“ a tím zrušili nespravedlivý rozsudek, ale to, co nám zkonfiskovali, už nám vrátit nemohli.

B: Lidé, co tu žili, sem většinou utekli z Qinghaie, protože tehdy Ma Bufang tehdy násilím odváděl vojáky a pracovníky.

A: Proč všichni utíkali sem do Tianzhu?

B: Protože okres Tianzhu byl tibetskou oblastí, a také byl daleko od centra jeho moci, často stačilo jen dát místo lidí dobytek. Ze stejného důvodu jsme se my stěhovali pryč z údolí Qiao-er, protože to patřilo k okresu Yongden a tam také Ma Bufang „lovil“ vojáky a pracovníky.

[114] „huicai 烩菜“ = druh jídla.

3.2 Druhá migrace – Ha Yangde[115] a Ha Mingde[116] (Rozhovor s Ha Shenglinem[117])

Datum: 18.5.2005

Rozhovor vedl: Ha Mingzong – A

Informátor: Ha Shenglin – B (zemřel v roce 2009)

3.2.1 Komentář

Tento rozhovor představuje výsek z rozsáhlejšího rozhovoru, který jsem provedl v roce 2005. Zde uvedený výsek rozhovoru představuje jen část, která se dotýká historie migrace rodiny Ha Shenglina. Jejich migrace do vesnice Hawan byla velmi důležitá při konsolidaci rodu Ha v Hawanu.

Ha Shenglin mi stručně sdělil, že když mu byly dva roky (v roce 1944), jeho rodiče se přestěhovali do Hawanu a přidali se ke svému otci Ha Nangsuovi, který je zanechal ve vesnici Xihajia, když se odstěhoval se svými dětmi ze Xihajia do Hawanu. Důvodem bylo, že otec Ha Shenglina byl dříve adoptován bratrem Ha Nangsua, a proto zůstala jeho rodina déle ve vesnici Xihajia.

3.2.2 Přepis a překlad rozhovoru

A:	Aadee, naadii, qi xian naranaa nige kile bai.	- Dědečku, nejdřív řekněte své jméno, prosím.
B:	Muni nara hao diijiu Ha shenglinna bai.	- Moje jméno je Ha Shenglin.
A:	Mongghul nara yiuu, Aadee, qimu?	- Máte také Mongghulské jméno?
B:	Mongghulla hao yaanna sa, bu ujeya, Bao-er wai bai.	- Mongghulské jméno, hm... co to bylo... je to Bao-er.
A:	Aadee naadii nasinaada nige kile, nang amatigiinge gharja?	- Dědečku, řekněte mi prosím také svůj věk, kolik je vám letos let?
B:	Nang do huni jildu wa bai, uh, liushisanna bai.	- Letos je rok ovce, takže je mi už 63.
A:	Ao, nimbaa. Naadii qimu aanji turisanna?	- Aha, ano. Kde jste se narodil?
B:	Ndaa Xihajia turija.	- Narodil jsem se ve vesnici Xihajia.
A:	Naa Xihajia hao aanjiwa zhao?	- Kde je vlastně Xihajia?
B:	Ne Qinghai Huzhuxian, ne Ganma Gongshe, Halazhigou wa bai, dii suanla	- Je to v Halazhigou, podokresu Danma, okresu Huzhu, Qinghai.

115 Ha Yangde: otec Ha Shenglina, třetí syn Ha Nangsua.

116 Ha Mingde: nejstarší syn Ha Nangsua.

117 Tento rozhor je výsek z většího rozhovoru z roku 2005.

	hao.	
A:	Ao, qimu terag turiyaange dii nerag duwa ireja bai?	- Aha, narodil jste se tam a přestěhovali jste se sem až potom, že?
B:	Ai, Liangsuidirasa teeri duwa ireja bai ndaa. Ai, dii qimsangni da banki duwa ireja bai.	- Ano, když mi byly dva roky, rodiče mě přivezli sem. Vlastně, stěhovala se naše celá rodina.
A:	Kudini ao?	- Aha, celá rodina?
B:	Ai, yuanlai hao dii nda ghoorlani aadee, ai dii te ghoorla muxi duwa ireja bai.	-Ano, vy jste přišli nejdříve s dědečkem.[118] - Ano.
A:	Ao, ao.	
B:	Duwa ire-aa, aabani ganhi hghala giija, dii huino yang bankila ireja. Dii te yang dii banki duwa irewa. Bu liangsui wa.	- Když se stěhoval dědeček na začátku, nechal mého otce doma. Potom pro něj[119] zase přišli, a pak konečně jsme se také přestěhovali. Byly mi jenom dva roky.
A:	Ao, nimbaa. Naadii aadee qi jilaanuu? Do kileji booji iresa, qini aadee taiyehi aanji soja, aanji turija?	- Aha, jo jo. Pamatuješ, dědečku, kde se narodili a kde pak všude bydleli váš dědeček a pradědeček?
B:	Do ndani taiyehi, do ndani aadeesgi xuankiji iresa, haisi jiu ne Xihajia turisanni nimbaa.	- Co jsem slyšel od svého pradědečka a svého dědečka, oni se také narodili ve vesnici Xihajia.
A:	Xihajia ao?	- Aha, Xihajia?
B:	Ai, tirii dii lao genzi wa bai. Ai, gansgi jiu tirii soja bai. Taiye aa tainainaisgini taile giildiyaanni, dii ndani aabasgi ne biira duwa ireja bai.	- Ano, tam je vlastně náš kořen. Ano, oni bydleli tam. Poté co jsme pohřbili pradědečka a prababičku, přestěhoval nás náš otec sem.
A:	Nimbaa, nimbaa.	- Ano, ano...

Přistěhování Ha Nangsuova nejstaršího syna do vesnice Hawan

Ha Nangsuo měl ještě jednoho syna, nejstaršího ze svých šesti synů, Ha Mingdeho. Ha Mingde byl na začátku také adoptován Ha Nangsuovým druhým bratrem, ale potom když se Ha Nangsuovu bratrovi narodil vlastní syn, přestal mít rád Ha Mingdeho a vznikl mezi nimi konflikt. Ha Nangsuo pak kolem roku 1944 přestěhoval také svého nejstaršího syna do Hawanu.

Nejmladší Ha Nangsuův syn se jmenoval Ha Shoude. Když se odstěhoval jeho otec Ha Nangsuo z vesnice Xihajia, Ha Shoude zůstal v rodné vesnici, protože byl malý a chodil do školy. Zanedlouho se však také přestěhoval k otci. Teprve od té doby byla celá Ha Nangsuova rodina pohromadě v Hawanu, včetně Ha Nangsuových šesti synů.

118 Jeho dědeček je Ha Nangsuo, můj prapradědeček.

119 "Pro něj" zde znamená pro jeho rodinu. Muž reprezentuje často celou rodinu.

3.3 *Třetí migrace – Ha Baode (Rozhovor s panem Ha Baodem)*

Ha Baode (narozený 1939) je synem mladšího bratra Ha Nangsua (viz rodokmen). Tento rozhovor byl nahrán v srpnu 2009 u Ha Baodeho doma.

Rozhovor vedl: Ha Mingzong – A

Informátoři: Ha Baode – B

Ha Mingshan – C

Ha Mingshanova matka – D

3.3.1 Komentář

V roce 1944, když bylo Ha Baodeovi 5 let, přestěhoval se se svou rodinou z vesnice Xihajia do Hawanu přes údolí Langshidang 浪士当[120]. Již od začátku věděli, kam chtějí jít, cesta proto nebyla příliš těžká. Trvala jen dva dny a jednu noc. Z vesnice Xihajia šli celý den až do Menggangdianu[121], kde přenocovali a druhý den se dostali do Hawanu. Důvodem odchodu z domova bylo, že Ma Bufang násilím odváděl vojáky i běžné lidi, aby pro něj pracovali. Ha Baodeho otec byl tesař a bál se, že Ma Bufang jej odvede proto se odstěhoval. Ha Baode se svou rodinou zůstal v Hawanu, protože tehdy tam již dlouho bydlel Ha Nangsuo, a přidal se k příbuzným. Jeho otec také navrhl a postavil dům pro Ha Nangsua a jeho rodinu, a sám se s rodinou usadil v domě, kde doposud bydlel Ha Nangsuo.

Ha Baode také vyprávěl o našem božstvu, Hajia Niangniang neboli „Babičce rodu Ha". Před přestěhováním, ve vesnici Xihajia měla Niangniang svůj chrám a trůn (*jiaozi* 轿子), které byly všechny během kulturní revoluce zničeny. Dnes (v době mé návštěvy) stojí tělo božstva Hajia Niangniang venku na svahu hory za vesnicí. V Hawanu jsme dříve neměli svůj chrám pro Hajia Niangniang, ale postavili jsme jej na konci devadesátých let.[122]

---

120 Langshidang 浪士当 je v podokresu Qiaotou, okres Huzhu, provincie Qinghai. Dnes je Langshidang známé letovisko.

121 Menggangdian: starý hostinec v údolí Langshidang v Huzhu.

122 Více o božstvu Hajia Niangniang viz článek „The return of the Goddess: religious revival among Hawan village Mongghuls" (Ha Mingzong and K Stuart. 2008).

3.3.2 Přepis a překlad rozhovoru

1.		1.
A:	Naadii taiye, bu qimula nige tangxaalaya.	- Tak, Taiye, popovídáme si trochu?
B:	En.	- Dobře.
A:	Taiye, do qi... naranaa dai nasinaa nige kile bai. Naranaa? Qimu Ha Baode puxiisa dii Mongghul nara yiu?	- Taiye, nejdřív, prosím, řekněte své jméno a věk. Kromě jména Ha Baode, máte ještě nějaké mongghulské jméno?
B:	Yiinajida buda mushdaxja bai.	- Mám, ale také jsem je zapomněl.
A:	Mushdadii uu?	- Už jste zapomněl, že?
B:	Mushdaxja. Pagharsirang niu yaan dodanii hao.	- Zapomněl jsem to. Možná Pagharsirang, ale nejsem si jistý.
A:	Pagharsirang?	- Pagharsirang?
B:	Bagharsirangna.	- Je to Bagharsirang.
A:	Bagharsirang? Bagharsirang?	- Bagharsirang?
B:	En.	- Ano.
A:	Ao, dii yanglan gua bai?	- Aha, už jej nepoužíváte, že?
B:	Ai, dii yanglan gua bai dii. Dodan gua bai.	- Ano, už je nepoužívám. Nikdo mi tak neříká.
A:	Dodan gua bai ao?	- Už vám tak neříkají?
B:	Angla.	- Ano.
A:	Mulaa sihoudi naadii tesge, tesge mulaa yiisa naadii bulaihgidi hai Mongghul nara hai xjuana bai, nimbaa sa?	- Když jste byl malý, když jste byl malý, dětí ještě měly mongghulská jména, je to tak?
B:	Ai, Mongghul ghua gulena bai.	- Ano, mluvili jsme mongghulsky.
A:	Naadii ndirii naadii aagunainaihgi yiila naa tigiini nara yiina bai ao?	- Například tady naše pratety všechny ještě používají mongghulská jména, že ano?
B:	En.	- Ano.
A:	Ndahgini naa Xuelongrigu Zhuomacao aagu liao tigiini. Yiigua yiina sa?	- Například naše prateta, která žije v Xuelongu[124], se jmenuje Zhuomacao, tak ony je všechny ještě mají, že?
B:	En.	- Ano.
A:	Ao, tigiingi yiisa naadii, en, nang taiye qini nasi amatigiingi gharja?	- Ano, tak v tom případě, hm, kolik už vám je letos let?
B:	Qishi.	- Sedmdesát.
A:	Ping qishi?	- Letos přesně sedmdesát?
B:	Ai, do jiu ping qishiwa.	- Ano, letos přesně sedmdesát.
A:	Yaan jildiwa dai?	- V roce jakého zvířete jste se narodil?
B:	Luu.	- Draka.
A:	Luu?	- V roce draka?
B:	En.	- Ano.
C:	Liushi ma?	- Šedesát?
B:	Luuwa.	- Je drak.

[124] Vesnice Xuelong 雪龙村 je v podokresu Tiantang 天堂乡, v Tianzhu 天祝县, Gansu.

C: Sa "luu"?	- Co je to „luu"?
B: Long.	- Drak. (v čínštině)
C: Ao ao.	- Aha.
A: Qishi. Liushigina.	- Sedmdesát, ne šedesát.
C: Naa "luu" ha long jiao zhe ma?[123]	- Tak "luu" je v čínštině „long"?
A: En, tie juu... Qi juu amahgii kisa.	- Ano, podívej se... co se dá dělat s tebou?
A: Taiye, qimu nerogdi Hawandi turuwu, qimu Xihajia?	- Taiye, narodil jste se tady v Hawanu nebo v Xihajia?
B: Qiansan, Qiansan Xihajia turusana.	- V Qiansanu, ve vesnici Xihajia v Qiansanu[125].
A: Xihajia turuja bai ao? Qi kidi nasileyaangi nerogdija duwaji irewa?	- Aha, narodil jste se v Xihajia. Kdy jste se přestěhoval sem?
B: Taawan nasira duwaji ireja.	- Když mi bylo jen pět roků.
A: Taawan nasira.	- Aha, když vám bylo pět.
A: Tesihoudi qi nerogdija amakiji yuuwa? Aanjisa yuuwa?	- Jak jste přišli? Jakou cestou jste přišli?
B: Langshidang ghullaa yuuja bai.	- Přišli jsme přes údolí Langshidang.
A: Langshidang ghul?	- Přes údolí Langshidang?
B: En. Ai, dii rugugu, jigerilang funighagu, jiu tigaa duwaji ireja.	- Ano. Mě vzali (rodiče) na zádech a někdy mě také posadili oslovi na záda. Tak jsme se sem dostali.
A: Ao, jigengida tuuja bai tingisa?	- Aha, v tom případě jste měli sebou i osla?
B: Ai, jigengi tuujigu tewa.	- Ano, asi jsme měli osla, když jsme přišli.
A: Ao, tesihoudi terogdi tehgi, Taiye, qi jilaanuu, tesihoudi qi nerogdi duwaji iresa, Xihajia Hajia kun kidi qimcang yiina?	- Pamatuješ, taiye, tehdy když jste sem chtěli přijít, kolik bylo tam v Xihajia lidí z rodu Ha? Kolik tam bylo domácností?
B: Yii jilaana.	- Už se nepamatuju.
A: Yii jilaana sainingi ao? Nang bu tirii nige zhuang xiiwa ya,	- Už si nepamatujete dobře, že? Letos jsem se tam jel se podívat.
B: Ei sanshi jiazi yii gua ba tesihoudi.	- Možná tam tehdy bylo tak třicet rodin.
A: Tesihoudi?	- Tehdy, ano?
B: Ei sanshi jiazi...	- Možná tak kolem třiceti.
A: Ao, haisi luanna ao. Bu nang nige xiiwa hao tirii qibashi hu yiinagina.	- Aha, tak to bylo docela hodně. Letos jsem se tam jel podívat a je tam dnes kolem sedmdesáti až osmdesáti rodin.
B: Ao, dii ulondaxjiijinna naa...	- Aha, tak to hodně přibylo.
A: Qishi sansi hu tigiingi yiinagina ya. Bu muxi kiduudur jiang xiiwa ya, xiiyaan duwaji irewa. Xiiyaangi ujeyaangi, laoyuandira xiiwa, foordira xiiwa, qalzi maangi shdaawa.	- Prý kolem sedemdesáti tří čtyř tam je. Vlastně jsem tam jel právě před několika dny. Byl jsem na našem starém dvoře. Šel jsem také na hřbitov a spálil jsem tam (obětní) papírové peníze.
B: Ao, do mumuzinida gua ba?	- Aha, asi tam už není nic?
A: Yaanni?	- Kde?
B: Foordira.	- Na hřbitově.
A: Foordira, bu ujeya, jiang...	- Na hřbitově, vlastně, jenom...

[123] Qinghaiský dialekt.

[125] Qiansan neboli Přední Hory je název používaný pro, kde bydlí Mongghulové v Huzhu. Název vznikl z toho, že oblast leží na jih od vesnice Hawan (v tradičním uvažování „vepředu").

B: Fengutui yiinanuu?	- Jsou tam ještě ty kopečky?
A: Tigii, dii yiina ya.	- Jsou, ale...
B: Tigaa popozingirawa sa?	- Jsou na takovém svahu, že?
A: Ndahini te muxigu te shge zongfengni tigii popozingirawa. Dii huina Nangsuo aadee, Nangsuo aadee ganhini bulaagiisanni te nigiidini mulaawa ya. Jiang, bu ujeya, nige ghoor ghuraan deeren, deeren foor tuituizingi sgena, teni muxi, Nangsuo aadeeni muxini hai ghoor yiu ghuraan yiina sa, te do ningaa taala booxja, booxiyaangi dii yii sgena.	- Ten náš starý hřbitov je na takovém svahu hory, ale ten druhý, kde pohřbili Nangsua, je malý. Tam jsou jen, počkejte, jedna, dva, tři, čtyři... jsou tam čtyři hroby a ještě jsou vidět, jinak prý před nimi byly ještě dva nebo tři, ale už zapadly a nejsou vidět.
B: Teni gan bankixjagina.	- Ale slyšel jsem také, že ty dva hroby přestěhovali pryč.
A: Nerogdisa terogdi duwaji xiiyaangi bankila?	- Lidé se z toho místa přestěhovali jinam?
B: Ai, yaandija, Mulaa Huniqija.	- Ano, kam se to přestěhovali ... do Mulaa Huniqi.
A: Bankixjanuu?	- Aha, oni je přenesli?
B: Bankixja. Zhide dodana teni.	- Ano, přenesli. Ten člověk se jmenoval Zhide.
A: Aalinga, Nangsuo aadeeni muxini ma huina?	- Který? Ten který byl před Nangsuem?
B: Beerendiina ba.	- Možná byl vedle.
A: Beerendini, ao nimbiisa chuang lia. Deeren yiina bai naadii.	- Vedle, možná. Jsou tam čtyři.
B: Deerenhao diijiu nimbaa ya.	- Jestli jsou tam čtyři, tak to je správně.
A: Nangsuo aadeeni huinani ghoor yiina.	- Za Nangsuem jsou dva hroby.
B: Ghoor hao jiusi zutaiyewa bai. Dii danliidi ghuraan yiijin te si, ghoora ba, ghuraan niu deeren yiijin te, te si ne Shenghuini aadee aanee ghoorlana.	- Dva, ty vlastně jsou prapraprarodičů, a pak ty ostatní asi jsou prarodičů Shenghuiho.
B: Dii Shengbiaoni aadeeni ya, Shenghuini aadee aanee ghoorlani ya...	- Tak tam jsou Shangbiaoův dědeček a ještě dědeček a babička Shenghuie.
A: Ao jiu tirii bulaagiija bai?	- Aha, oni jsou pohřbení tam?
B: Ai, Nangsuo aadee, jiu ne deerenlawa.	- Ano, a ještě dědeček Nangsuo, to jsou ti čtyři, myslím si.
A: Deerenna bai, tingisa nimbaa.	- Ano, to jsou čtyři, tak to je možná správně.
B: Mulaa huniqini, shge aadeeni gan, shge zu taiyeni mulaa huniqija banki ghari xiija.	- Ti potomci staršího dědečka přestěhovali hrob staršího dědečka do Mulaa Huniqi.
A: Mulaa huniqi, aanjiwa zhao?	- Kde je to Mulaa Huniqi?
B: Xiaoyangjuan kiji.	- Nazývá se také Xiaoyangjuan.
A: Ao, tirii banki ghari xiijanuu?	- Aha, tak ho přestěhovali tam?
B: Ganni kuuni banka gharixiijiguna, zunzisgini banka gharixiija.	- Jeho syn a vnuci ho přestěhovali tam.
A: Ao, nimbaa, nimbaa.	- Ano, ano.
A: Qi nerogdija duwaji iredilaa kanhi duwaji	- Když jste přišli sem, kdo všechno přesně byl s

	irewa?	vámi?
B:	Diijuu jinjin ndaana bai dii.	- Vlastně jenom naše rodina.
A:	Tana bai ao?	- Aha, jen vaše?
B:	Ao.	- Ano.
A:	Do kilejin booji iresa, taiye, tani aaba, tani aama, taiye qi, qini aajeengi.	- Tak například, taiye, váš tatínek, vaše maminka, vy taiye a vaše starší sestra?
B:	Ai.	- Ano.
A:	Qini aajeenga bai?	- Ona je vaše starší sestra, že ano?
B:	Ai. Jiu nekidilawa bai.	- Ano. Vlastně to jsme jen my.
A:	Tesihoudi qi cai taawan nasiwa bai, ao?	- Tehdy vám bylo jen pět, že?
B:	En, en, taawan.	- Ano, ano, pět.
A:	Tani aajee tingisa?	- A vaší sestře?
B:	Jiusi shi wuliu yiu? Shisui mangi yiisa.	- Možná kolem patnácti, šestnácti, prostě víc než deset.
A:	Tani aajee qimusa kidi nasi shgewa?	- O kolik let je vaše sestra starší než vy?
B:	Lii mudena. Ndasa shgewa fanzheng.	- Nevím, ale vím že byla starší než já.
A:	Ao, ganhi jigengi tuuja, dii yaangi yiina?	- A tak. vy jste měli osla s sebou, a co jste měli ještě?
B:	Diijiu huni kidiwa bai.	- A pak ještě několik ovcí.
A:	Huni kidi yiina, dagai?	- Zhruba kolik?
B:	Dagai jiusigao qibagaogina ba.	- Zhruba sedm nebo osm.
A:	Dii yaanmangi ruguwa duwaji iredilaa?	- Jinak co jste si ještě vzali s sebou?
B:	Dii lii mudena, dii tangxaalaji gua bai.	- Nevím už přesně. Naši mně o tomnikdy nepovídali.
A:	Tangxaalaji gua, yii mudena bai, ao?	
A:	Tahi terogsa bu ujeya duwaji ireyaangi langshidang ghuldisa duwaji ireyaangi zhijie Hawandi irewu hai aanji mangi xiiwa?	- Aha, tak oni vám to neřekli a vy to nevíte, že? -Když jste sem přišli, přišli jste přes údolí Langshidang přímo sem, nebo jste šli ještě někudy jinudy?
B:	Ai, diijiu zhijie Hawandi irewa.	- My jsme přišli přímo sem.
A:	Zhijie Hawandi ireyaangi aanji sowa, tasge?	- Poté, co jste sem přímo přišli, kde jste v té době bydleli?
B:	Jiu shangfangdira, jiu do Jinwa sosan te yuanziwa bai.	- V tom našem domě nahoře, jak tam teď bydlí Jinwa.
A:	Ao, Jinwa aadeeni yuanziwa bai.	- Aha, tam kde teď bydlí Jinwa?
B:	Tasgi sosanni yuanzini tengkiji ughu ndani aadee so, Kanzhuo sosanni te gerni jiu ndani aadee pusghaji ughusana, pusgha ughua, tasgi sowaxja ya, budasge tasgeni laoyuandira soxja bai.	- Dali jste nám ten dům, kde jste bydleli dřív. Jak je tam ten dům, kde bydlí Kanzhuo. Vlastně ten dům postavil náš dědeček. Když on ho postavil, tak jste se přestěhovali tam a nechali jste našim ten starý dům.
A:	Ndasgini laoyuan aalingawa zhao?	- Počkejte, který je náš starý dům?
B:	Do jiu Jinwa sosan te yuanzi.	- Ten, ve kterém bydlí teď Jinwa.
A:	Jinwa aadee sosanni te ndahini laoyuanna bai.	- Aha, ten v kterém bydlí teď Jinwa byl původně náš?
B:	Ai.	- Ano.
A:	Ao, tahi duwaji ireyaangi, do kilesa, taiye diriigu tani kudigu tani aaba yiisa muqinga bai?	- Aha, v tom případě je váš tatínek tesař?
B:	Ai.	- Ano.

A:	Gan ireyaangi ndasgidi ger pusghaja bai. Pusghayaangi dii ndahi Jinwa aadee kudisa bankiyaangi duwaxja, tahi Jinwa aadee kudi soja bai.	- Aha, tak poté co on nám postavil dům, přestěhovali jsme se tam, a vy jste bydleli v tom starém domě?
B:	Ai, tirii soxja bai, dai ire, dii ndahidi tengki ughuja bai. Tesihoudiwa bai, jiujiujiu ger pusgha adaguna bai.	- Ano, nejdřív jsme bydleli tam, když jsme přišli. Vy jste nám ten dům prostě nechali. Tehdy to bylo těžké a nemohli jsme hned stavět nový dům.
A:	Nimbaa. Naadii gataiyeni dirii turuja ba?	- Ano. Taiye, Mladší Taiye se narodil tady, že?
B:	Dirii turusanna, yiguani dirii turusanna.	- Narodil se tady, skoro všichni se narodili až tady.
A:	Dii tahgi te nigehui terogdisa nerogdija yuuyaange kiduudur xija, amatiginge yiuja?	- Tenkrát, když jste šli, kolik dnů to trvalo? Jak dlouho to trvalo?
B:	Liangtian yiujiigua ba.	- Možná dva dny.
A:	Liangtian ao?	- Aha, dva dny?
B:	Liangtian yiugu xja.	- Vyžaduje to dva dny.
A:	Xilangni naadii tahgi aanji sowa?	- Kde jste spali v noci?
B:	Langshidang ghuldi Menggangdian yiina bai.	- V údolí Hangshidang byl hostinec Menggang.
A:	Menggangdian?	- Hostinec Menggang?
B:	Ai, dian yiina bai.	- Ano, hostinec tam byl.
A:	Menggangdian kisa yaanna zhao?	- Co to je Menggangdian?
B:	Jiu dianna bai jiu. Menggang, Langshidang ghul Menggang kiji. Ai, jiu tigii narangi dodana, Menggangdian dodana.	- Prostě je to takový hostinec. Menggang. V údolí je místo Menggang. Ano, nazývá se to tak, nazývá se to Menggangdian.
A:	Ao, tigii diangi dira soja bai.	- Aha, takže jste bydleli v takovém hostinci?
B:	Ai, diangi turawahao karshda yiigualani turani xjuana bai.	- Ano, také se tam dal ustájit dobytek.
A:	Te dianni zhuanmen kungi sga sojanuu?	- Takže tam byl zvlášť jeden člověk, který vše hlídal?
B:	Ai, sga soja bai.	- Ano, byl tam člověk, který hlídal.
A:	Tenkisa hai ser ughuja bai?	- Platili jste něco?
B:	Ai ser ughuana bai.	- Ano, určitě jsme něco zaplatili.
A:	Ao, tingisa nige xilangdi jiu duwa ire shdananuu? Nige xilangdi jiu...	- Ano, takže přes jedinou jednu noc se dá přijít sem? Jen jednu noc?
B:	Tirii nige xilang so, huijuudur nige zhanhao jiu dirii kurina.	- Ano, musí tam jednu noc přenocovat, a druhý den dorazí sem, jenom s jednou zastávkou.
A:	Shdieji, shdiejini terogsa yiusa, tirii nige xilang so, dii niguudur hao duwa ireshdana bai?	- Například jestli odejdete ráno a přenocujete tam jednu noc, tak ten druhý den se můžete už dostat sem, že?
B:	Huijuudur jiu mengliangzi yiusa jiu dirii jiu...	- Ano, jestli odejdeme brzy ráno, tak sem můžeme ...
A:	Duwa ire shdana bai.	- Můžete se dostat.
A:	Gaming... Gamingsan, naijingi so juu.	- Gaming ... Gamingsan, seď tiše!
C:	En.	- Jo.
A:	Tiaoshdaginii juu.	- Jinak tě zbiju.

A:	En, nimbaa. Dii naadii, Taiya, tahgi amengha nerogdija duwaji irewa?	- Aha, ano. Taiye, proč pak jste přišli sem?
B:	Dii ne jiu muqi wariningi zhuaki ningi.	- Protože oni chytali tesaře.
A:	Muqi?	- Tesaře?
B:	En, cidaani... Muqira zhuaki, Ma Bufang zhuakiji xisa,	- Ano, Ma Bufang chytal tesaře, a tak jsme utekli.
A:	Ao, Ma Fufang gan muqinida zhuakina bai?	- Aha, tak Ma Bufang chytali také tesaře?
B:	Ai, zhuakisa gansgi... gandi warighana bai. Ai, lesgha warighasa dii kudinaa zhuangjiagi aadaguna bai.	-Ano, oni je chytali a oni pak pro něj pracovali a nemohli pro sebe pěstovat nic na polích.
A:	Nimbaa, nimbaa, nimbaa.	- Ano, ano, ano.
B:	Ai, diijiu suani jiu cidaadiija.	- A pak v noci jsme utekli.
A:	Ao, tingisa diriigu zuyaiye jiu terogdija... terogdisa jiu nerogdija cidaaxja bai?	- Aha, prapradědeček pak utekl sem odtamtud?
B:	Ai, cidaaja bai.	- Ano, utekl.
A:	Ao, Ma Bufang gan te sihoudi gan muqinida warina ao?	- Aha, Ma Bufang tehdy ještě chytal tesaře?
B:	Warina, bing warina, muqi warina, yaanida zhuakina bai qi juu...	- Chytal, chytal lidi, aby se stali pak vojáky, chytal také tesaře, aby pro něj pracovali. On chytal vlastně kohokoliv.
A:	Tingisa tasge teburog yigua aadal laaji booji xii adaji tigiingi gua bai?	- V tom případě to nebylo tak, že byste tam neměli co jíst a jak žít dál.
B:	Ai, tigiingi gua.	- Ne, to nebylo tak.
A:	Naa tingaa, en, muxi taiye muxi, zutaiye nerogdi muxi ireja bai?	- Ale prapradědeček už tu byl předtím?
B:	Ai, muxi ire juu...	- Ano, byl tu už předtím.
A:	Gan muxi aanjihang xiija?	- Kde všude byl?
B:	Diijuu Qiaoergou liao tiriilang muqi warila xiija.	- On pracoval jako tesař v Qiao'ergou a okolo.
A:	Qiaoergou aanjiwa?	- Kde je Qiao'ergou?
B:	Ne Kiicha tirii duwaji xiisa.	- Když půjdeš jdeš přes Kiicha, to je na druhé straně.
A:	Kiicha, Gucheng tiriiwa bai? Gucheng Kiichani Qiaoergou tiriiwa bai?	- Kiicha, je to v okresu Gucheng? Qiao'ergou je v Kiicha Guchengu?
B:	Ai, juu tiriiwa bai.	- Ano, je to tam.
A:	Tiriihang muqimaangi wariji...	- V těch oblastech pracoval jako tesař.
B:	Ai, wariji tingaaningi dii pikiji ada, huinala zhuangjianaa gidii dii cidaa duwa iresana suanni.	- Ano, nemohli jsme se vyhnout Ma Bufangovi, a poté co jsme skončili práce na polích, utekli jsme v noci směrem sem.
A:	Ao, suanni cidaa duwa ireja bai ao? Suanni yiuwuu?	- Aha, utekli jste v noci? To jste odešli v noci?
B:	Suanni yiuja bai. Cidaa, tiriisa suan jiuja.	- Ano, odešli jsme v noci. Odtamtud v noci ...
A:	Ao, tiriisa suan yiuyaangi Langshidang ghuldi kurisa,	- Aha, odtamtud až do údolí Langshidang v noci.
B:	Uuqiguna bai, dii yii sosa yiu adaguna bai. Ai tinkiji liangzhanja.	- To už zase nastával den a museli jsme odpočívat, prostě najednou je to těžké sem

		dorazit. Trvá to dva dny.
A:	Ao, tirii niguudur sogina bai. Niguudur sosa dii huijuudur yang yiugina bai?	- Aha, tak jste tam zůstali jste jeden den, a pak druhý den jste šli dál, že?
B:	En, yang yiuguna bai.	- Ano, druhý den jsme pak šli dál.
A:	Ao, tingisa bu ujeya, do niudurgi yiisa, niuxilang yiugina bai, niuxilang yiusa, huiju moxini kurisa te Langshidang ghuldi kurina bai, dii tirii niuudurgi so, himbraa, ai dii huijuudurni yang yiuna bai.	- Aha, v tom případě, počkejte, tak například odejdete dnes večer a druhý den ráno dorazíte do údolí Langshidang, a pak tam zůstanete jeden den, odpočíváte, a druhý den ráno pokračujete dál, že ano?
B:	Ai, diijuu tewa.	- Ano, je to tak.
A:	Ao, tingisa, nige xilang, ghoor xilang niguudurwa bai.	- Aha, takže, trvá to jednu noc, dvě noci a jeden den, že?
B:	Ai.	- Ano.
A:	Ao, tingisa duwa irena bai ao?	- Ano, a pak už se dá dorazit, že?
A:	Ao, dii ganhi nerogdija muqimangi zutaiye tesihoudi muqi wariyaangi hawandija kuriji ireja ba?	- Jinak, když pracoval prapradědeček, tak asi přišel už také do Hawanu, je to tak?
B:	Ireja.	- Ano, přišel.
A:	Hawandi kuriyaangi tigiingi yiinanuu gua, terogdi muqi, en, juu Qiaoergou tirii muqi wariyaangi Hawandi dirii tingisa tesihoudi kusa ndahgini Nangsuo zutaiye gan kusa duwa ireja bai.	- Když přišel sem do Hawanu, tehdy dědeček Nangsuo už byl tady, je to tak?
B:	Gan kusa duwaji ireji sihou daaja bai.	-Ano, tehdy on tu žil už dlouho.
A:	Sihou daaja bai kusa ao? Dii tingaa teni sunishdayaangi dirii ireyaangi diijuu tehgini teburogsa banki duwa ireja bai zhijie?	- Dokonce už žil tady dlouho, ano? Pak váš tatínek to uslyšel a hned se přestěhoval s celou svou rodinu sem, že?
B:	Ai, ai, zhijie ireja bai.	- Ano, ano, a pak jsme přišli přímo sem.
A:	Zhijie banki duwa ireja bai ao? En...	- Aha, takže jste přišli přímo...
A:	Dii ne bu ujeya, qi tesihoudi taawan nasilejiisa, nedahui qi ping qishi yiisa, tingaa qi neburog duwaji ire soya, neburog duwaji ireyaangi kusa Liushiwu nianleja bai.	- Počkejte, vám bylo tehdy jenom pět, a teď je vám sedmdesát, tak vy jste tady už pětašedesát let.
B:	Ai, Liushiwu nian liao.	- Ano, už šedesát pět let.
A:	Liushiwu nianleja bai, ao, nimbaa, nimbaa.	- Takže šedesát pět, ano, ano.
A:	Dii lai? Taiye, qi jilaanuu, qi terog yiigu sihoudini terog Niangniang tigiini, Hajia Niangniang yiinanuu gua?	- Jinak, taiye, pamatujete si ještě, když jste byl tam, měli tam Niangniang, Hajia Niangniang, nebo ne?
B:	Yiina.	- Měli.
A:	Yiina ao?	- Měli, že?
B:	Yiina, te shidiewa.	- Měli, ale to bylo už dávno.
A:	Shidiewa ao, tesihoudi Niangniangdi miao jiaozi yiinanuu gua?	- Ano, už dávno, tehdy Niangniang měla svůj chrám a sedadlo nebo ne?
B:	Yiina.	- Měla.
A:	Miaoda yiina ao, jiaozida yiina...	- Takže měla chrám i sedadlo...
B:	Jiaozida yiina.	- Ano, měla i sedadlo.

A:	Te jiaozi miaohgini qi sgeja...	- Viděl jste ten chrám a to sedadlo?
B:	Sgeja, yunyunhuhu... bu huina xiiningi yiisige sgewa.	- Viděl jsem, ale pamatuju jen málo... vlastně to pamatuju až když jsem tam byl znovu.
A:	Huina xiiyaangi sgewu?	- Aha, viděl jste to, když jste tam byl potom?
B:	Ai, huina xiiningi, te Shengqiaoni aabani kidila foordira ndani aadee kidila foordira xiiningi nige langlaningi sgewa.	- Ano, potom. Jel jsem návštívit náš hřbitov s Shengqiaovým tatínkem a naším dědečkem, a viděl jsem ten chrám i sedadlo.
A:	Ao, tesihouni qi xiisa te miaoni amatigiinga?	- Aha, jak tehdy vypadal ten chrám?
B:	Tesihouni diijuu, te miao, te jiu nenkiji yiusa Hajia nenkiji xiisa, te sihoudi ciyangyuan danglana.	- Tehdy, vlastně, když půjdeš takhle po vesnici Hajia, to místo kde byl ten chrám tehdy se nazývalo ciyangyuan.
A:	Ao, nimbaa.	- Ano, ano.
B:	Do te miaoni yiu gui makar?	- Nevím jestli je tam ještě ten chrám, nevíš?
A:	Do nedahui gua ya.	- Dnes tam už není.
B:	Gerngi yiijin tena bai.	- Tam by měl být jeden dům.
A:	Do tirii kan nige zhuangkuunaa sodiiwa hao.	- Teď tam asi někdo bydlí.
B:	Ai, zhuangkuungi yiina tirii.	- Ano, tam už tehdy byla vedle jedna rodina.
A:	Ai, tigii zhuangkuungi soxja.	- Ano, teď tam někdo bydlí.
B:	Dii teni yaankisana bai. Ciyangyuan danglaja bai. Qingwa wariningi tesihoudi dii qingwa... ai miaoraja mori hualagiija. Ai jiu tigiingi jilaana.	- Tehdy to byl Ciyangyuan. Chytali žáby ... a malovali do chrámu koně. Pamatuji si jen toto.
A:	Moor hualagiija ao?	- Malovali cesty?
B:	Mori.	- Koně.
A:	Mori hualagiija ao?	- Malovali koně?
B:	Ai, miao tura mori hualagiija. Dii yamada hualaji gua.	- Ano, uvnitř toho chrámu malovali koně, a nic jiného.
A:	Jiu, yaan dodana, ne rguasi dira ma si?	- Na stěnu?
B:	Rguasi dira hualagiija.	- Ano, malovali je na stěnu.
A:	Mori, dii yaan hualagiija?	- Kromě koní, co ještě malovali?
B:	Dii ama yiixi gua.	- Už nic jiného.
A:	Tesihoudi hualasanni mori do nesihoudigu tangka tigiinge puxja ba?	- Podobalo se to, co malovalidnešním tangkám nebo ne?
B:	Ai, puxja.	- Ale ne.
A:	Tiantangsiragu te, tiantangsira diuzilagiisan tigiini puxja ao?	- Třeba tangky v klášteře Tiantang vypadají jinak?
B:	Tigiinge puxja, hualagiisanni jiu saina.	- Nejsou podobné, tamty byly namalované přímo na stěnu.
A:	Hualagiisanni? Ao, qila tenga hualagiija nuu?	- Malované? Ano, jakože je natřeli lakem?
B:	Ai, qila tenga hualagiija.	- Ano, malovali je lakem.
A:	Mori, jiu tigiini hualagiija bai ao.	- Aha, takže malovali koně a tak.
A:	Ao, tengisa tesihoudi Niangniangdi hai niangniangni jiaozinge yiina bai?	- Jinak tehdy Niangniang ještě měla svoje sedadlo, že?
B:	Ai, jiaozi yiina.	- Ano, měla sedadlo.

A:	Shgewa nuu mulaawa?	- Bylo velké nebo malé?
B:	Danlana.	- Lidé je nosili na ramenou.
A:	Kidi kun danlajin tigii?	- Kolik lidí neslo?
B:	Diirenla danlana ba. Bu jilaaji diirenla yiu si...	- Asi čtyři lidé, pokud si vzpomínám, tak byli čtyři.
A:	Diirenla danlana ao.	- Aha, tak čtyři.
A:	Nimbaa. Nang do, do, teni muxini gan hai kileji tenige miaoni muxiniuu si huinaniuuhao hai shge tigii xjuusinge yiinagina. Yiinanuu, qi jilaanuu?	- Ano. Prý, že před tím chrámem nebo za tím byl ještě velký strom. Byl tam? Pamatujete si nebo znáte o tom něco?
B:	Yiiguni yiina, dii yunyunhuhunga, bu da jiu...	- Ano, byl, ale přesně si už nepamatuju...
A:	Ao, bu nang xiiyaange, nang tirii xiiyange nda tangxaalana ganhi, do liujinian yiu si ali nige fanniihao, shengchanduini tesihoudi ao te nige xjuusini qieshiji awudiiyaange fiiqu liao fiiqu liao tigiihini xiukidiiwagina ya dii. Ai, te xjuusi hudu budennagina ya. Dii fiiqura mudi, mudi... (mudi yanglaxja bai), ai jariyaange dii yanglaxjagina ya. Dii bu ujeya...	- Tentokrát letos, když jsem tam byl, povídal jsem si tam s lidmi a dozvědel jsem se, že v sedmdesátých letech nebo někdy tehdy, ještě v dobách pracovní komuny, lidé ten strom pokáceli kvůli stavbě kanálu ve vesnici. Prý, že ten strom byl hodně velký. Pak dřevo používali na stavbě, jinak...

4 Aktuální situace rodu Ha

4.1 Aktuální situace v Západním rodu západního Ha

Terénní výzkum v roce 2009 mi umožnil vytvořit vůbec první hrubý přehled o současném rozmístění a situaci členů našeho rodu, Mongghulského rodu Ha.

Členové Mongghulského rodu Ha dnes žijí v provinciích Qinghai a Gansu. V provincii Qinghai 青海省, žijí především ve vesnicích Donghajia 东哈家村 (v překladu Vesnice Východního rodu Ha) a Xihajia 西哈家村 (Vesnice Západního rodu Ha) v podokresu Danma 丹麻镇, Mongghulského autonomního okresu Huzhu 互助土族自治县. V provincii Gansu 甘肃省 jsou hlavně ve vesnicích Hawan 哈湾村 a Yetu 业土村 v podokresu Tiantang 天堂乡, v podokresu Anyuan 安远镇 a Xidatan 西大滩乡, v tibetském autonomním okresu Tianzhu 天祝藏族自治县.

4.1.1 Členové rodu západního Ha ve vesnici Xihajia a vzájemná komunikace mezi částmi rodu

Od doby, kdy se část rodu odstěhovala do Hawanu, je komunikace mezi oběma větvemi rodu minimální. Lidé žijící v Hawanu žijí v úplné izolaci od zbytku rodu. Za celou dobu od stěhování pouze několik starých lidí navštívilo své předky na hřbitově v Xihajia a Ha Shoude jedinkrát navštívil Xihajia kvůli úpravě rodinných kronik. Ostatní obyvatelé Hawanu sice vědí, že jejich předkové pocházejí ze Xihajia, ale nikdy místo svého původu nenavštívili. Z obyvatel původního sídliště rodu v Xihajia nejenže nikdo nenavštívil Hawan, ale málokdo vůbec tuší, že před necelými sto lety část rodu odešla do Hawanu. Když jsem se dotazoval, proč spolu příbuzní nekomunikují, odpověď byla vždy stejná: „Nikoho tam už neznáme".

V létě roku 2009 jsem v doprovodu příbuzných Ha Chenghu a Lan Deke navštívil vesnici Xihajia. Vesnice Xihajia je rozdělená na tři části - Horní, Střední a Dolní vesnice. Podle tvrzení obyvatel se zde kdysi usadili tři bratři, každý v jedné části, a jejich potomci dnes toto rozdělení zachovávají. Dohromady je ve vesnici více než sedmdesát rodin rodu Ha – celkem asi 380 osob. Tito členové západního rodu Ha jsou překvapivě registrováni jako Číňané – Chanové 汉.

Předkové rodu Ha v Hawanu pocházeli z Horní vesnice, kde bydlel původně nejstarší bratr. Protože starší bratr měl děti dříve, je dnes v jeho potomstvu nejvíce generací. Moje pokolení s generačním jménem Ming 明 je v celém rodu Ha tou nejmladší. K letošnímu roku 2010, žije ve vesnici Xihajia dohromady sedm generací rodu, přičemž nejstarší je pátá generace Jin 进, a nejmladší je jedenáctá generace Shan 山, zatímco v Hawanu žijí jenom čtyři: De 德, Sheng 生, Shan 山 a Ming 明.

Navštívili jsme místo, kde bydleli Ha Nangsuo a ostatní před odchodem do Hawanu. Na místě Ha Nangsuova domu je dnes pole a z ostatních stojí pouze dům Ha Wudeho, kde dnes bydlí Ha Zhanyuan.

4.1.2 Jazyková situace v mongghulském rodu Ha

Podle Ha Zhanquana 哈占全, dnes lidé ve vesnici Xihajia už prakticky nemluví mongghulsky. Ze všech tříset osmdesáti lidí ovládá jazyk jen několik starých lidí. V tom se liší od vesnice Donghajia, která leží na protějším břehu řeky vzdálená asi 15 minut chůze od Xihajia, a kde hovoří mongghulsky všichni. Z celého Západního rodu Ha se dnes mongghulština udržuje prakticky jen v Hawanu, přestože i zde v poslední době počet mluvčích klesá díky tomu, že víc dětí navštěvuje školy a muži pracují jako migrující dělníci. Ke ztrátě mongghulštiny přispívá i to, že stále více mužů se žení s Číňankami a Tibeťankami, které mongghulsky neumí. Otcové dětí tráví dvě třetiny roku mimo domov a nemohou tak ovlivnit jazykové kompetence dětí.

4.2 Členové Východního rodu Ha

Členové Východního rodu Ha bydlí hlavně ve vesnici Donghajia, v okresu Huzhu. Jejich část se odstěhovala do vesnice Dakeshidan v okresu Tianzhu, Gansu. V současnosti je ve vesnici Donghajia 43 rodin, z toho 40 je rodu Ha. Všichni členové mluví kromě mongghulštiny i plynule čínsky.

Východní rod Ha v Donghajia dnes kvůli geografické vzdálenosti prakticky není v kontaktu s ostatními větvemi v Tianzhu v provincii Gansu, ale je stále v kontaktu s členy z Xihajia. Členové obou větví se stýkají jak při běžných příležitostech, tak při větších svátcích jako je Qingming, svátek uctívání předků.

4.3 Členové rodu Ha v Dakeshidanu

Ve vesnici Dakeshidan bydlí dohromady 13 rodin rodu Ha, z nich 8 pochází původně z vesnice Donghajia a 5 z vesnice Xihajia v Huzhu. Staří lidé ještě mluví mongghulsky, zatímco mladší generace už mongghulštinu neovládá.

Celkově lze říci, že členové různých větví rodu Ha, které vznikly v první polovině 20. století, se mezi sebou stýkají minimálně. Příčinou je jak geografická vzdálenost mezi sídlišti, která činí návštěvy nepraktickými, tak rozdílný životní styl a kulturní odlišnosti, které vznikly během doby vzájemného odloučení.

Současnou situací i částmi historie rodu Ha v Hawanu jsem se zabýval v několika článcích Ha, Stuart, 2006, str. 45-70, Ha, 2007, str. 29-54, Ha, Stuart, 2008, str. 117-148, proto je zde nebudu podrobněji zmiňovat.

5 Závěr

Rod Ha je mezi mongghulskými rody počatným a územně značně rozšířeným rodem. Studium jeho historie může proto bezpochyby přispět ke studiu historie Mongghulů a Monguorů, jejichž dějiny jsou dodnes předmětem diskusí stejně jako otázka jejich klasifikace. Důkladné studium dějin konkrétního rodu, v tomto případě rodu Ha, odhaluje komplikovanost a nejednoznačnost etnogeneze moderní národnosti Tu/Monguorů, i její části známé dnes jako Mongghulové, a může tím přispět k vyjasnění málo známých částí dějin celého regionu.

Tato práce má kromě úvodu a závěru 4 kapitoly. První kapitola je přehledem dosavadního bádání v oblasti historie Mongghulů, které se týkalo především dějin etnika Tu/Monguorů (především na základě místních historických análů) a dále dějin jednotlivých rodů.

Vzhledem k tomu, že žádná historická ani historiografická díla o Monguorech a Mongghulech nezmiňují rod Ha, ve druhé kapitole se soustřeďuji na jiné zdroje informací o jeho dějinách – ústní historie a legendy.

Třetí kapitola práce se zaměřuje na migraci hawanské větve rodu Ha z jejich domova v Huzhu v provincii Qinghai do Tianzhu v Gansu. Migrace hawanské větve rodu Ha proběhla ve třech fázích a každé z nich se týká jeden z rozhovorů, které jsou hlavní náplní třetí kapitoly.

Poslední kapitola popisuje aktuální situaci rodu Ha v původní vesnici Xihajia v Huzhu a a v nových sídlech, zvláště se přitom zabývá jazykovou situací.

Hlavní přínos této práce ke studiu dějin národností Gansu-qinghaiského pohraničí vidím v několika bodech, které se mi ujasnily během shromažďování materiálů a psaní: Národnost Tu (pojem korespondující s mezinárodním označením Monguor) byla v moderní Číně oficiálně registrována přibližně v roce 1952, kdy vznikl mongghulský autonomní okres Huzhu, tím vznikl jakýsi celek, u něhož je předpokládána jednotná etnogeneze, jednotný jazyk, kultura a podobně. Jako u mnoha takto vytvořených oficiálních etnických skupin v Číně je však situace daleko komplikovanější. V západní literatuře již bylo zmíněno,[126] že zdaleka ne všechny skupiny, registrované jako Tu/Monguorové hovoří monguorsky – některé skupiny jsou tibetojazyčné, jiné hovoří čínsky nebo jinými málo probádanými jazyky. Snaha studovat dějiny Monguorů jako

[126] Janhunen, J., Ha Mingzong, Joseph Tshe Dpag Rnam Rgyal, 2007, PP. 177-195.

jednolitého etnika byla v poslední době překonána studiem dějin jednotlivých rodů, které je v tomto případě efektivnější. Výsledky tohoto bádání ukázaly, že část monguorských rodů je mongolského původu, zatímco část rodů pochází z různých turkických skupin. V kontrastu k tomuto bádání materiál, který se mi podařilo shromáždit o mongghulském rodu Ha, hovoří o původu z jižní Číny. Tato překvapivá informace mne přivedla ke srovnání s rody Ha mezi jinými čínskými etniky. Příjmení Ha, ač evidentně nepatří mezi tradiční čínská příjmení a způsob jeho zápisu hovoří o nečínském původu, je rozšířeno také mezi Chany 汉 a Chueji 回. Zkoumání mne dovedlo ke komunikaci s badatelem chuejské národnosti Ha Baochengem, který se zabývá historií všech skupin s příjmením Ha v Číně. Podle jeho názoru má verze o původu z Nanjingu v jižní Číně historický základ, neboť většina nositelů tohoto příjmení jsou potomky karluckých vojáků, kteří v době dynastie Ming ze služby ojratskému chánovi přešli do čínského poddanství a jejich část žila v Nanjingu. Podrobnější zkoumání historie dynastie Ming ukázalo, že v této době došlo k migraci z Nanjingu do severozápadních provincií včetně Gansu-qinghaiského pohraničí. Zatím tedy, čistě jako hypotetickou verzi historie migrací předků mongghulského rodu Ha, mohu navrhnout následující graf.

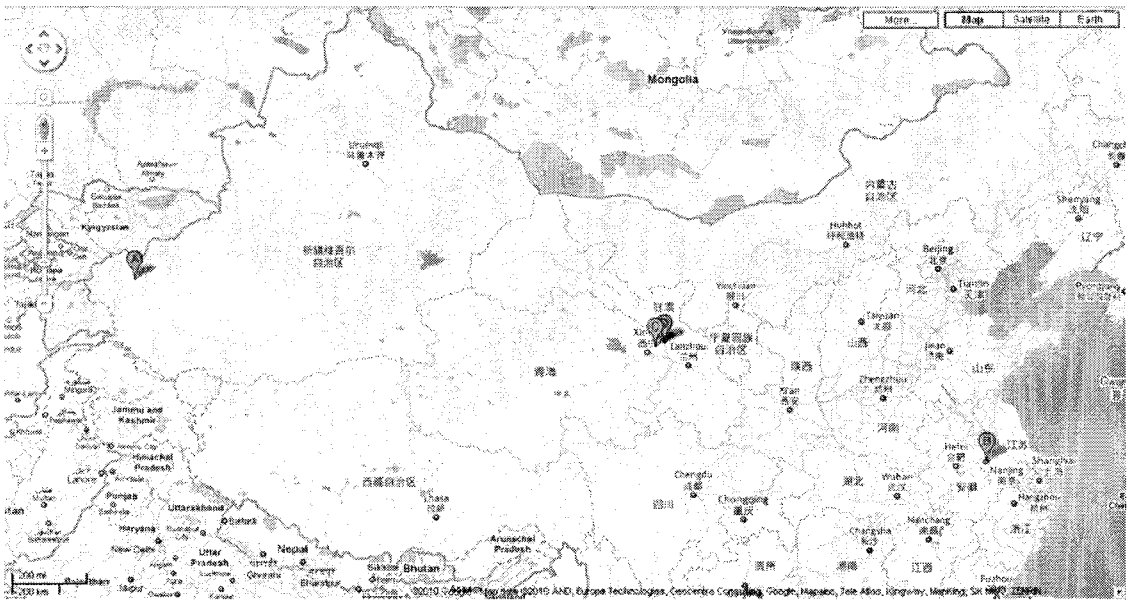

(Z Kašgarska „A" kde bydleli Karlukové migrovali do Nanjingu „B", provincie Jiangsu 江苏省, po té do Danma „C" v okresu Huzhu provincie Qinghai, a nakonec do Hawanu „D" v okresu Tianzhu, Gansu)

Další smysl této práce vidím v uchování rosinných příběhů, které existují pouze v ústní podobě a pravidle se již nepředávají dále, jedna část ústní historie tedy mizí se smrtí starší generace. Jeden z informantů pro tuto práci, prastrýc Ha Shenglin, zemřel v srpnu 2009 a nikdo z dalších členů jeho rodiny již nezná podrobnosti života jeho otce a děda. Tato práce se snaží zachytit detaily historie rodu Ha, které nejsou zaznamenány v rodinných kronikách. Doufám, že moje záznamy se stanou součástí rodinné paměti pro dalsí generace.

Konkrétní otázky, které vyvstávají v návaznosti na tuto práci jsou především otázka historie mongghulského rodu Ha před příchodem do Huzhu v Qinghai, otázka věrohodnosti legendy o původu z Nanjingu a příbuzenského vztahu mongghulského rodu Ha k dalším skupinám s příjmením Ha v Číně.

Rovněž se nabízí otázka etnických transformací rodu Ha – zda se předkové mongghulského rodu Ha skutečně považovali za etnické Chany, proč a kdy se stali Mongghuly a proč jsou dnes zase částečně registrováni jako Chanové.

Rozhovory, které jsem v této práci použil, obsahují množství dalších informací – historických, etnolingvistických apod., které jsem z důvodu rozsahu a tematického omezení práce ponechal pro svou další práci.

K této práci jsem použil rozhovory na téma orální historie rodu Ha, které jsem natočil ve čtyřech současných sídlech členů rodu Ha: Xihajia a Donghajia v Huzhu a Hawan a Dakeshidan v podokresu Tiantang v okresu Tianzhu. Zároveň jsem pořídil podrobné dokumentární videonahrávky jednotlivých vesnic a krajiny. Doufám, že moje práce nalezena praktické využití v tom, že DVD a VCD, které mám v úmyslu z těchto materiálů vytvořit a distributovat mezi členy rodu Ha, budou sloužit jako doplněk k rodinným kronikám.

6 Přílohy

6.1 Diagram příbuzenství rodu Ha

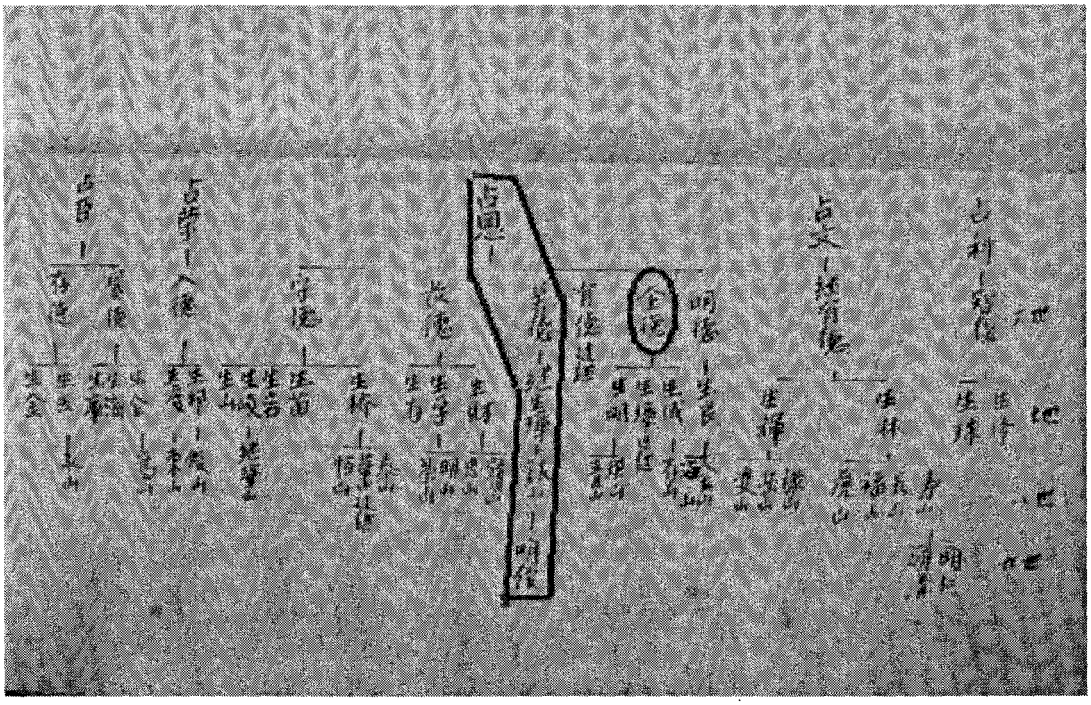

(z Nové kroniky rodu Ha v Hawanu)

Diagram příbuzenství rodu Ha v Pinyinu

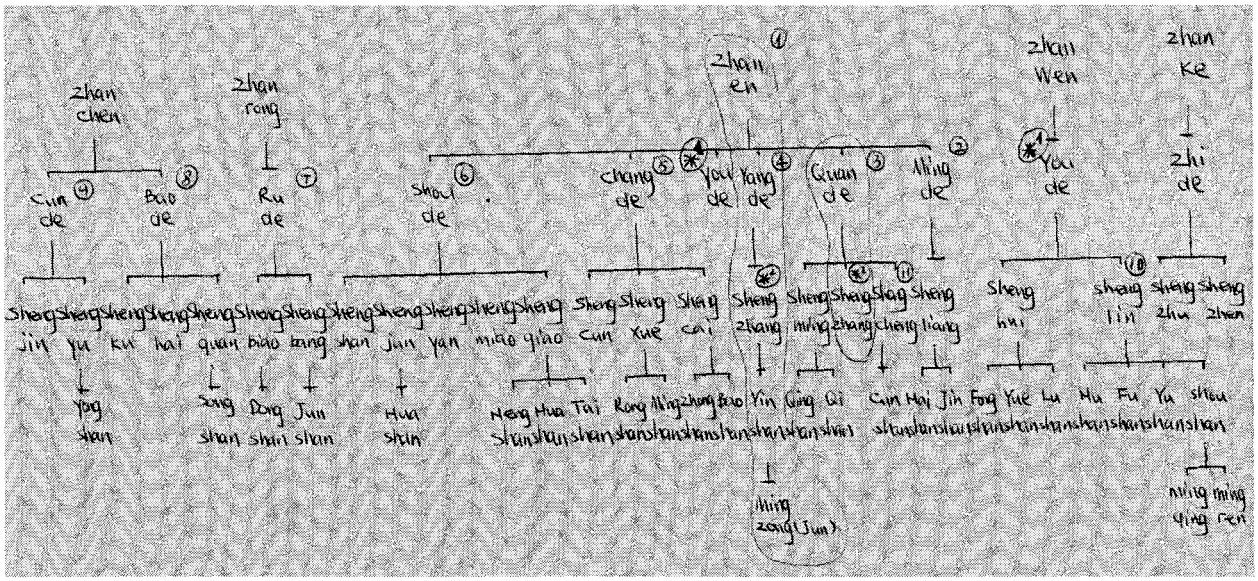

Poznámky:

1. Na obrázku nahoře je pouze rod Ha ve vesnici Hawanu. První řada znaků znázorňuje první generaci „Zhan" rodu Ha v Hawanu, jedná se ale o pátou generaci uváděnou v rodinné kronice celkově. Kompletní druhá řada je šestá generace „De". Třetí řada je sedmá „Sheng". Čtvrtá řada je osmá „Shan" a poslední řada je nejmladší generace „Ming", což je v podstatě devátá generace z rodinné kroniky a je pátou generací v Hawanu.

2. První dvě generace zaznamenané v rodinné kronice nejsou časově určené, ale odhadované úmrtí předků první generace z kroniky se datuje do první poloviny 19. století. Předkové z třetí generace zemřeli v období let 1880-1900.

3. Na uvedevém obrázku jsem vyznačil přímou linii vedoucí ke mně. Quande je pravým otcem mého dědečka, Ha Shengzhanga a Yangde je jeho nevlastní otec.

6.2 Seznam místních jmen

Xihajia 西哈家: vesnice v městysu Danma 丹麻镇, Mongghulského autonomního okresu Huzhu 互助土族自治县, provincie Qinghai 青海省.

Donghajia 东哈家: vesnice v městysu Danma 丹麻镇, Mongghulského autonomního okresu Huzhu 互助土族自治县, provincie Qinghai 青海省.

Dakeshidan 大科什旦: vesnice v městysu Tiantang 天堂乡, Tibetského autonomního okresu Tianzhu 天祝藏族自治县, provincie Gansu 甘肃省.

Hawan 哈湾: vesnice v městysu Tiantang 天堂乡, Tibetského autonomního okresu Tianzhu 天祝藏族自治县, provincie Gansu 甘肃省.

Hehuang 河湟: povodí žluté řeky a řeky Huang 湟水河 neboli řeky Xining 西宁河 v provinciích Qinghai 青海省 a Gansu 甘肃省.

Huangzhong 湟中: v nejstarších čínských historických pramenech, Huangzhong byl oblast, která byla osídlená ethnikou Qiang 羌, mezi řekami Datong 大通河, Xining 西宁河 a Žlutá řeka 黄河.

Tongren 同仁: okres v Hainanském regionu 海南州, provincie Qinghai 青海省.

Sanchuan 三川: oblast, kde dnes žijí Minheští Mangghuerové v okresu Minhe 民和县, Haidongského regionu 海东州, provincie Qinghai 青海省.

Saiwai Siwei 塞外四卫: Saiwai Siwei 塞外四卫 nebo čtyři sídla hraničních vojáků (v době Mingské dynastie) na Saiwai jsou sídlo Anding 安定卫 (1375 ~ 1505), sídlo Aduan 阿端卫 (1375 ~ 1391), sídlo Quxian 曲先卫 (?? ~ 1512) a sídlo Handong 罕东卫, dnes na západě prefektury Haixi 海西州 v Qinghai; Mangya 茫崖 v Qinghai a kolem řeky Rongqiang 若羌河 v Xinjiangu;

okresy Haiyan 海晏县 a Gangcha 刚察县 v Qinghai; a severovýchodě Xiningu a pozdějsi se stěhovali do lokalit Dunhuang 敦煌, Yumen 玉门 a Anxi 安西 v provincii Gansu 甘肃省.

Lianchengu (Liench'eng) 连城: městys v dnešním okresu Yongdeng 永登县, provincie Gansu 甘肃省.

Zhongyuanu 中原: oblasti obývané Číňany v staré době Číny.

Yetu 业土: vesnice v městysu Tiantang 天堂乡, Tibetského autonomního okresu Tianzhu 天祝藏族自治县, provincie Gansu 甘肃省.

Anyuan 安远: městys v tibetském autonomním okresu Tianzhu 天祝藏族自治县 v provincii Gansu 甘肃省.

Xidatan 西大滩: městys v tibetském autonomním okresu Tianzhu 天祝藏族自治县 v provincii Gansu 甘肃省.

Hejian 河间: město v provincii Hebei 河北省.

Nanjing 南京: hlavní město provincie Jiangsu 江苏省.

Que'ergou 雀儿沟: v dnešním mětysu Guchengu 古城, v tibetském autonomním okresu Tianzhu 天祝藏族自治县, provincie Gansu 甘肃省.

Shimen 石门镇: mětys v tibetském autonomním okresu Tianzhu 天祝藏族自治县 v provincii Gansu 甘肃省.

Jiuquanu 酒泉: město v provincii Gansu 甘肃省.

Zhangye 张掖: město v provincii Gansu 甘肃省.

Suobugou 索不沟: vesnice v městysu Danma 丹麻镇, Mongghulského autonomního okresu Huzhu 互助土族自治县, provincie Qinghai 青海省.

Youningsi 佑宁寺: klášter v Mongghulském autonomním okresu Huzhu 互助土族自治县, provincie Qinghai 青海省.

Tiantangsi 天堂寺: klášter v městysu Tiangtang 天堂乡, tibetského autonomního okresu Tianzhu.

Datongu 大通: okres v provincii Qinghai 青海省.

Langshidang 浪士当: údolí v městysu Qiaotou 桥头镇, Mongghulského autonomního okresu Huzhu 互助土族自治县, provincie Qinghai 青海省.

Xiaoyangjuan 小羊圈 (mongghulsky Mulaa Huniqi): vesnice v městysu Danma 丹麻镇, Mongghulského autonomního okresu Huzhu 互助土族自治县, provincie Qinghai 青海省.

Xuelong 雪龙: vesnice v městysu Tiantang 天堂乡, Tibetského autonomního okresu Tianzhu 天祝藏族自治县, provincie Gansu 甘肃省.

Halazhigou 哈拉直沟: je to údolí v městysu Danma 丹麻镇, kde osídlí vesnice Xihajia a Donghajia.

Qianshan neboli Přední Hory je název používaný místními lidmi v oblasti Hawan pro místo, kde bydlí Mongghulové v Huzhu. Název vznikl z toho, že oblast leží na jih od vesnice Hawan (v tradičním uvažování „vepředu").

Bibliografie

SCHRAM, LOUIS M. J., C.I.C.M., 2006 [1954, 1957, 1961], *The Monguors of the Kansu-Tibetan Frontier, Part I: Their Origin, History, and Social Organization; Part II: Their Religious Life; Part III: Records of the Monguor Clans: History of the Monguors in Huangchung and the Chronicles of the Lu Family.* Edited by C. K. Stuart. Plateau Publications, Xining City.

SAGASTER, KLAUS, 1999, The Mongols of Kansu and their language. In: *Antoine Mostaert, Vol. Two,* pp. 175-190.

CHEN ZHAOJUN, LI XINGHONG, LÜ JINLIANG, KEITH W. SLATER, KEVIN STUART, WANG XIANZHEN, WANG YONGWEI, WANG ZHENLIN, XIN HUAIZHI, ZHU MEILAN, ZHU SHANZHONG, ZHU WENHUI and ZHU YONGZHONG, 2005, *Folktales of China's Minhe Mangghuer.* Lincom Europa, Muenchen.

HA, SHOUDE and LI, ZHANZHONG, 1999, *Tianzhu tuzu* [Tianzhu Mongghul]. Tianzhu zangzu zizhixian minzu chubanshe [Tianzhu Tibetan Autonomous County Nationalities Press], Tianzhu

(哈守德, 李占忠. 1999. 天祝土族. 天祝藏族自治县民族出版社).

JANHUNEN, J. (ed.), 2003, *The Mongolic languages.* Routledge, London.

JANHUNEN, JUHA, LIONEL HA MINGZONG, and JOSEPH TSHE DPAG RNAM RGYAL, 2007, On the Language of the Shaowa Tuzu in the Context of the Ethnic Taxonomy of Amdo Qinghai. *Central Asiatic Journal* 51(2), pp.177-195.

JANHUNEN, J., 2006, The Monguor: The Emerging Diversity of a Vanishing People. In: *The Monguors of the Kansu-Tibetan Frontier,* 2006, pp. 26-29.

LI KEYU and LI MEILING, 2005, *Hehuang Menggu'er Ren.* Qinghai Nationalities Press, Xining.

(李克郁, 李美玲, 2005. 河湟蒙古尔人. 青海人民出版社)

LI ZHANZHONG, YAN WANXIANG, HA SHOUDE, 2004. *Gansu Tuzu Wenhua Xingtai Yu Guji Wencun* [Culture Configuration and Historical Records of Gansu Tu Nationality]. Gansu Nationalities Press, Lanzhou, pp. 15-22.

(李占忠, 闫万象, 哈守德, 2004.甘肃土族文化形态与古籍文存. 甘肃民族出版社.)

LIMUSISHIDEN (LI DECHUN) and STUART, K., 2006, Louis M. J. Schram's Relevance to Current Monguor Ethnographic Research. In: *The Monguors of the Kansu-Tibetan Frontier,* 2006, pp. 60-79.

STUART, K. and LIMUSISHIDEN, 1994, China's Monguor Minority: Ethnography and Folktales. In: *Sino-Platonic Papers*, No. 59.

SLATER, K. W., 2003a, Mangghuer. In: *The Mongolic languages*, 2003, pp. 307-324.

HA MINGZONG and K STUART, 2006, Everyday Hawan Mongghul. In: *Mongolica Pragensia'06. Ethnolinguistic in Synchrony and Diachrony*, pp. 45-70.

HA MINGZONG, 2007, Politeness in Hawan Mongghul. In: *Mongolica Pragensia'07. Ethnolinguistic in Synchrony and Diachrony,* 29-54.

HA MINGZONG and K STUART, 2008, The Return of the Goddess: Religious Revival Among Hawan Village Mongghuls. In: *Mongolo-Tibetica Pragensia* 1(2):117-148.

HA BAOCHENG, 2010, *Elektronická verze Historie rodu Ha.* (Not yet published)

(哈宝成, 2010, 哈氏族群的历史电子版)

Fotografie

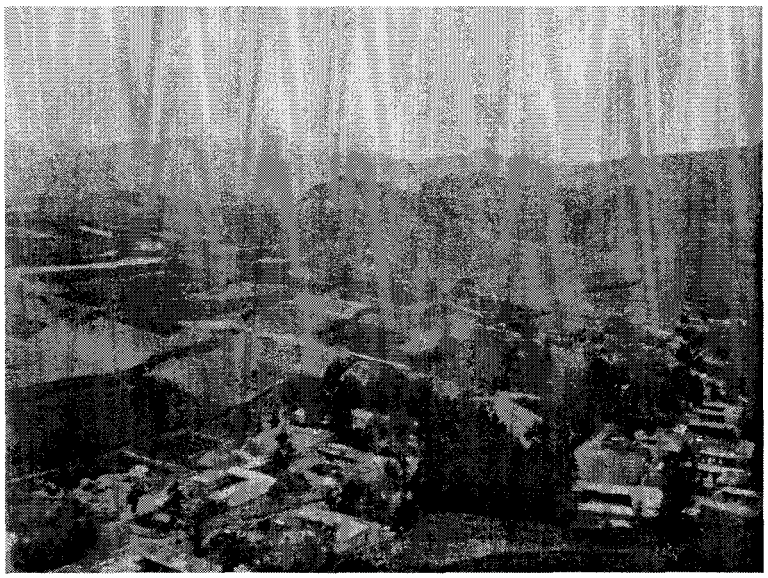

Vesnice Hawan – v městysu Tiantang, okresu Tianzhu, provincie Gansu, PR China. (Fotografie: Ha Mingzong, 2008)

Při rozhovor s Ha Baode (vpravo, n. 1939) a jeho vnukem Ha Mingshan (uprostřed, n. 1997) u jejich domu v Hawanu dne 3. 9. 2009.

Ha Shengcheng (vlevo, n. 1942) a Ha Shenghui (vpravo, b. 1943) hovorí o jejich předcích s Ha Mingzongem při rozhovoru v Srpnu 2009.

Při rozhovoru s Gazangshiji (vpředu, třetí zleva, n. 1932) a Wushisan (druhý zprava, n. 1947) u Gazangshijiho doma ve vesnici Dakeshidanu, Tiantang, Tianzhu, provincie Gansu, Čína, dne 25 srpna 2009.